ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 117 (6807)
ИЮНИИН 16
СУББОТО
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Олониитын спортые улам хүгжөөе

...спортивна сезон түлэг...ажа байна. Мүнөө жэл...лыкын комсомольско ба ...урна организацинууд ...сезониие урдахи жэл...хэ һайн бэлэдхэлтэйгээр...

...сезоной эхилһэнһээ хойш...ликын городуудта ба хүдөөдэ олон зоной хабаа...ар хэдэ хэдэн мүрысөө...гэгдөө. Эдэ мүрысөөнүүд...ай спортсменүүдэй оло...е ба тэдэнэй шадабарин ...ние харуулаа. Физкуль...вилээд һайн амжалта...лаа, өөһэдынгөө дун...ликын ба Сибирин ...пионуудые дэбжүүлэв, ...дээшэлүүлээ.

...ашье, физкультурнигуудай ...шиидхэгдээгүй зорил...ын байна. Физкультура ...ү үргэн олон ажалшадые ...спортсменүүдэй мэр...шэлүүлхэ хэрэгтэ олон ...бии.

...истскэ парти, Советскэ ...тво олониитын спортые ...ажалшадай бэеын элүү...ааруулха хэрэгтэ һаналаа ...бидаг гэшэ. Энээнэй ...олхозник» гэжэ шэнэ ...общество эмхидхэгдэн ...общество хадаа хүдөөгэй ...н физкультурнигууд ...юм. Тэрэниие эмхи...аар бэхижүүлхэ, тэндэ ...үдэлмэри һайнаар та...ала. Партийна организа...алаа энэ хэрэгые өөһэ...налтада абаха ёһотой.

...ажалшадай дунда спор...лмэриие һайжаруулхын ...аралаа хандуулдаггүй ...ам аймагуудта үзэгдэнэ. ...аймагта физкультура ...хы хүдэлмэрилэгшэдые ...олдо хайша хэрэгээр ...ар гараһан байна. Тэн...й физкультура ба спор...е даагша түргэнөөр ...гүй байха юм. Тиимэһээн ...тор спортивна хүдэлмэри ...гөөр табигданхай. За...Бичурын, Мухаршэбэрэй ...а физкультурна хүдэлмэ...элдэб олон даалгаба...үгэжэ, гол хүдэлмэри...ер һаатуулдаг байна. ...ай нитэ-физкультур...эри тон хангалтагүй, зу...оор нитын мүрысөөнүүд

үнгэргэгдэнэгүй. «ГТО»-гэй значок абахын тула нормонуудые тушаалга эмхидхэгдэнэгүй, элдэб янзын спортоор секцинүүд байгуулагдаагүй байна.

Олонхи аймагуудай колхозуудта спортивна талмайнууд ба городогүүд бии болгодоногүй, физкультурна коллективүүд спортивна хэрэгсэлнүүдээр хүсэд хангагданагүй. Тиимэһээ колхозой залуушуул мүрысөөнүүдые үнгэргэхэ, ажалайнгаа забһарта һайнаар амарха аргагүй байна.

Физкультура ба спортын хэрэгүүдые эрхилхэ республиканска комитет ба тэрэнэй аймагуудтахи органууд физкультурна эхин коллективүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулхын, физкультурнигуудай зэргэдэ залуушуулые олоор оруулхын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулна.

Зунай саг хадаа физкультурна хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха, элдэб янзын спортоор мүрысөөнүүдые үнгэргэхэ, нитын һонин наадануудые эмхидхэхэдэ эгээл зохид һайн үе мүн. Энэ үедэ илангаяа хүнгэн атлетикые, велосипедэнэ ба мотоциклэтэ спортые, волейбол, футбол, бүхэ барилдаан гэхэ мэтые сэхэр хүгжөөхэ хэрэгтэй. Тиигэжэ спортдо улам олон ажалшад хабаадуулагдаха, «ГТО»-гэй значогто нормонуудые тушаалга үргэнөөр эмхидхэгдэхэ байна.

Зунай үедэ комсомольско организацинууд хэзээ хэзээнэйхиһээ эхэ эдэбхи үүсхэл гаргажа, залуушуулые физкультура ба спортдо олоор хабаадуулха бүхы аргануудые хэрэглэхэ, физкультура хүдэлөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зэргэтэй.

Олониитын спортые хүгжөөхэ, манай спортсменүүдэй шадабариие дээшэлүүлхэ хэрэг гүрэн түрын шухала удхашанартай байна. Тиимэһээ партийна ба комсомольско организацинуудай физкультурна хүдэлмэриие һайнаар хүтэлбэрилхэ ёһотой.

Манай республикын физкультурнигуудай арюун уялга хадаа өөһэдынгөө зэргые улам олошоруулха, спортивно-техническэ шадабаряа бүри дээшэлүүлхэ, тиигэжэ бүхы физкультурна хүдэлмэриие һайжаруулха ябадал болоно. Зунай сезон соо эрхим амжалтануудые туйлажа, республикынгаа спортивна нэрэ хүндые улам дээшэлүүлэе!

ВКП(б)-гэй обкомдо

Малай байрануудые бариха ба заһабарилха тухай

Байгша оной июнийн 13-да ВКП(б)-гэй обкомой бюро хадаа республикын колхозуудта малай байрануудые барилгын ба заһабарилгын ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, колхозуудта малай байрануудые барилга ба заһабарилга хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна гэжэ тэмдэглээ.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хүдөөгэй ба колхозно хэрэгүүдые эрхилхэ управлени, хүдөө ажахын Министерство, партиин айкомууд ба аймгүйсэдкомууд, олон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд малай байрануудые барилгые муугаар хүтэлбэрилнэ, нитын малые һайн байраар хангаха асуудал тоонгүй, энэ хүдэлмэриие ябуулхын зохистой саг алдажа байна.

Малай байрануудые барихын ба заһабарилхын талаар тогтоогдоһон түсэбүүдые дүүргэхын тула колхозуудта бии байһан арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэхын ба убэлэй үедэ малые байлгаха байрануудые хаһа саг соонь бэлэдхэхын тула ВКП(б)-гэй обкомой бюро нигэжэ тогтообо:

Июниин 20-һоо июлиин 20 хүрэтэр колхозуудта малай байрануудые барилгын, заһабарилгын ба түхеэрэлгын һара үнгэргэхэ, тиин 1951 он соо тогтоогдоһон барилгын түсэбые колхоз бүхэнэй дүүргэхэ ябадал хангаха.

Тус һарые амжалтатайгаар үнгэргэхын тула практическа хэмжээ ябуулгануудые мэнэ гэнээр зохёоход зүбшэн хэлсэхэ, барилгын материалнуудые бэлэдхэжэ шэрэхэ, объект бүхэнэй барилга ба заһабарилгын эхилхэ ба дүүргэхэ, болзор тогтоохо, тус һарын үедэ барилгын бригаданүүдай составта колхозниугудые нэмэжэ оруулха даалгабаринуудые колхоз бүхэндэ үгэхыень хүдөөгэй ба колхозно барилгануудые эрхилхэ управлени (нүхэр Гершевич) ба хүдөө ажахын Министерствые (нүхэр Дубровский), аймгүйсэдкомуудые ба ВКП(б)-гэй айкомуудые ВКП(б)-гэй обкомой бюро уялгалаа.

Тус һарые үнгэргэхэ хүдэлмэридэ колхознигуудые, партийна ба комсомольско организацинуудые ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые олоор хабаадуулхыень ВКП(б)-гэй айкомуудые ба аймгүйсэдкомуудые ВКП(б)-гэй обкомой бюро уялгална. Тарилгын ургасын хойноһоо харууһалха хүдэлмэридэ, набшаһата тэжээл бэлэдхэлдэ ба эртын силос даралгын хүдэлмэридэ ябадаггүй колхознигуудые барилгын-заһабарилгын бригаданүүдта нэмэжэ үгэхэ. Тэрэшэлэн элэндэ хэрэгтэй тооной унаа морин, тэргэ ба зэр зэмсэгүүдые үгэхэ. Һарын үедэ барилгын бригаданүүдта нэмэжэ гаргаһан колхознигуудые барилгын материалнуудые бэлэдхэлгэ ба шэрэлгэ, нүхэнүүдые малталгада, фундаментнүүдые ба хананүүдые табилгада, столбонуудые бэлэдхэжэ зоолгодо ябуулжа, барилга дээрэ тэдэнэй ажал зүбөөр эмхидхэхэ ябадал хангаха. Һарые үнгэргэхэ хүдэлмэри эмхидхэхын тула колхозуудта түрүүлэгшэнэрэй, барилгын бригаданүүдай бригадирнуудай ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй инструктивна зүблөө үнгэргэхэ.

Малай байрануудые проектһээ гадуур ба дан простой болгон барихые ябадал гаргангүй, барилгын ба заһабарилгын шанарай хойноһоо шанга хиналта табиха ба колхозуудта барилгануудые техническэ талаарнь саг үргэлжын хүтэлбэрилгэ хангахыень хүдөөгэй ба колхозно барилгануудые эрхилхэ управлениһэ, хүдөө ажахын Министерствоһоо ба тэдэнэй нютагуудтахи органуудһаа эрилдэнэ. Малай байрануудые барилга ба заһабарилгые эмхидхэлэдэ туһаламжа үзүүлхын тула колхозуудта мэргэжэлтэдые эльгээхэ.

Малай байрануудые барилга ба заһабарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхын тула колхознигуудай дунда нитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэхэ ба колхозууд ба бригаданүүдай хоорондо, тэндэ ябаһан колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэхыень ВКП(б)-гэй айкомуудые, аймгүйсэдкомуудые болон партийна эхин организацинуудые обкомой бюро уялгалаа.

Малай байрануудые барилгын ба заһабарилгын һарын ябаса тухай хэблэлдэ үргэнөөр толилхо ба радиогоор дамжуулха, колхозуудай барилгын түрүү бригаданүүдай дүй дүршэлые дэлгэрүүлхыень республиканска газетэнүүдэй редакторнуудые, радиоинформацин комитедые ВКП(б)-гэй обкомой бюро уялгалаа.

Главна Туркменскэ каналай трасса дээрэ, Аму-Дарьягай эртэ урдын һабын— Узбойн районоо бэдэрэлгын хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэжэ байна. Геологическа экспедиции олон арбаад мянган квадратна километр газар шэнжэлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: геологическа экспедициин главна инженер С. И. Рыбаков (баруун гарһаа) ба коллектор А. Г. Якимчук гэгшэд сапшадань шэнжэлхээр эльгээхын тулада газарай поролонуудые бэлэдхэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Украинска ССР-тэ хэблэгдэһэн номууд

УССР-эй номой палата Москвада болохо украинска искусствын, литературын декадада бэлэдхэн, 1917 оноһоо 1950 он хүрэтэр Украинада хэблэн гаргагдаһан номуудай дүн гаргаба.

Энэ сагай туршада республикын издательство нэгэ хахад миллиард үлүүтэй номуудые, тэдэнэй 79,4 процентынь украин хэлэн дээрэ хэблэн гаргаа.

Мүн энэ үе соо марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнууд хамтадаа 64.437 мянган экземпляр тиражтайгаар 1.712 дахин хэблэн гаргагдаа. Украинска классигуудай зохёолнууд ород, украин, молдаван ба бусад хэлэнүүд дээрэ 23.573 мянган экземпляр тиражтайгаар хэблэгдэнхэй. Ородой уран зохёолой литературын классигуудай зохёолнууд 17.012 мянган экземпляр тиражтайгаар хэблэгдээ.

Хэблэлэй хүдэлмэриин дайнай хойто тээхи табан жэл соо илангаяа ехээр үргэдөө. 1946 — 1950 онуудта хэблэгдэн гараһан номуудай бүхы тиражынь 294.081 мянган экземпляр болоно. К. Марксын, Ф. Энгельсын, В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай, мүн научна, һуралсалай ба уранзохёолой литература нилээд һуури эзэлнэ. Уранзохёолой литературые хэблэн гаргалга хэдэ дахин ургаа. Гансахан 1950 он дотор 15 миллион экземпляр уранзохёолой литература хэблэн гаргагдаа. Энэ хадаа 1946 онойхидоо дүрбэ хахад дахин ехэ болоһон байха юм. Номой издательство үхибүүдтэ зорюулагдаһан уранзохёолой литератураада ехэ анхарал табина, 1946 онойхитой сасуулбал энэ литературын хэмжээн зургаа дахин нэмэгдэн байна.

(ТАСС).

КОЛХОЗУУДАЙ САБШАЛАН ДЭЭРЭ

Луговодуудай зүблөөн

ВКП(б)-гэй Яруунын айком, аймсоведэй гүйсэдком ба тэрэнэй хүдөө ажахын таһаг аймагай колхозуудай тэжээл бэлэдхэлэй бригаданүүдай бригадирнуудай нэгэ үдэрэй семинар-зүблөө үнгэргэбэ.

17 партконференциин, Ленинэй, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудай бригадирнууд нүхэд Н. Цыбиков, Г. Морохонов, Фомин гэгшэд үгэ хэлэхэ зуураа, колхозуудайнгаа правленинүүдэй тэжээл бэлэдхэлэй бригаданүүдые түсхай томилогдоһон хүнүүдээр хангадаггүй, сабшалан һайжаруулха хүдэлмэриие муугаар ябуулдаг тухай тэмдэглэбэ. Молотовой, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай бригадирнууд нүхэд Дондоков, Найданов гэгшэд сабшалангай газарые һайжаруулха тухай, хэжэ байһан ажалайнгаа дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэбэ.

Тус зүблөөн дээрэ ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Семенов тэжээл бэлэдхэлэй бригаданүүдай зорилго тухай хэлэжэ үгөө.

Зүблөөнэй эсэстэ бригадирнуудта «Сабшалан ба бэлшээри», «Силос дараха барилгануудые хайшан гэжэ хэхэб, силосые хайшан гэжэ дарахаб» гэһэн лекцинүүдые агроном нүхэр Симонова, техник-барилгаша Тархаев гэгшэд уншаа.

Б. Аюров.

Тэжээл бэлэдхэлэй бригадада

Курумканай аймагай Дэрээнэй сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз малажалай талаар аймаг дотороо томо колхозуудай нэгэн юм. Нитынгээ малажалые амжалтатайгаар хүгжөөхын тула энэ колхоз нилээд ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ байна. Энээниие хараадаа абажа, колхозой правлени тэжээл бэлэдхэлэй саг үргэлжын бригадые хабар эртэ байгуулһан юм. Тус бригада сабшалангайнгаа газар һайжаруулха талаар энэ хабарай үедэ горьтой хүдэлмэри хээ.

Бригадын гэшүүд гандадаг талмайнуудһаа үндэр ургаса абахын тула газараа уһалһан байна. Жэшээнь, гандадаг Гараһан, Хүшэгээр, Улунхаан, Намаа гэжэ ба бусад газарнуудта 800 гектар газар эдэнэр уһалаа. Гадна, эдэнэр 2200 гектар газараай модо шулуу, бургааһа, хүр хагда сэбэрлээд, 160 километр утатай канава һэльбэн заһабарилаа. 15 томо хаалтануудые шэнээр барибал, мүн 10 хаалтануудые һэльбэн заһабарилагдаа. Тэрэшэлэн Улунхаан гэжэ голһоо татагдаһан канавые метр шахуу үргэдхөөд, 5 километр тухай ута болгоо. Энэ хаалтаһа горьтой талмай уһалагдаха байна. Тиихэдэ Догдоо, Эрхитэ, Ангара, Хоолой гэжэ газарнуудта хабарай үедэ 300 гектар сабшалан һайрамай уһаар уһалагдаа.

Үбэлһөө тус колхозой луговодууд 760 гектар сабшалан дээрэ наг шэбхэ шэрэһэн байна.

Б. Баторов.

Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ

...ото культуранууд та...ай болзор соонь дүүргэхэ ...социалистическэ мүры...энгельсын нэрэмжэтэ кол...энгэ) аймаг соогоо тү...гараба.

...тарилгын эхилһэнһээ ...колхоздо полевой хү...түргэн темпэр ябуула...ой правлени ба пар...ин организаци тарилга...ние болотоор хүтэлбэ...роойото культуранудаар

түсэбтэ тарилгаа 104 процент дүүргэбэ.

Мүн «Коминтерн» колхоз тарилгынгаа түсэбые 101 процент дүүргэжэ, 2-дохи һуурида гараба.

Тарилгынгаа түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэһэн эдэ хоёр колхозуудай аймагайнгаа Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэһэн ба Энгельсын нэрэмжэтэ колхоздо дамжуулгын Улаан туг барюулагдаһан байна.

А. Жамбалдоржиев.

Мүрысөөндэ түрүүлһэн шофер

...эй ой модоной промыш...н Министерство, ой мо...ба модо урадхуулгын ...ришэдэй профсоюзай ...а Комитет модо бэлэ...урадхуулгаар мэргэжэл...гэнэрнүүдэй Бүхэсоюзна ...ическэ мүрысөөнэй 1-...рталай дүн гаргаба.

...онголлес» трестын Байкальска леспромхозой шофер стахановец И. Е. Малыгин тус мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, «Эрхим шофер» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Нүхэр Малыгин энэ оной 1-дэхи квартал соо үбһэ харгыгаар 3450 кубометр модо шэрэжэ, даалгабараа 202 процент дүүргэһэн байна.

Д. Очиржапов.

Дуратай мэргэжэлээ шэлэнэ

...эрнүүдые 10-дахи классай ...хээзээдэшье мартахагүйл. ...нгэлгэнэй экзаменүүдые ...нда һургуули дүүргэхэ ...удларын дунда һургуулиин ...классай һурагшад экзаме...эдэр сэгнэлтэнүүдтэйгээр ...Наукын үндэһэ һуурине ...гүнзэгүйгөөр шудалһаны ...ай дүнгүүд гэршэлнэ. ...урваар, алгебраар ба гео...э классай һурагшад ба...5», «4» гэһэн сэгнэлтэнүү...һан байна.

...эрэй урда эрдэм бэлигэй үргэн харгы нээгдэнхэй. Һурагшад таарамжатай мэргэжэлнүүдээ шэлэн олоно. Жиирэй трактористы басаган Людмила Агафонова багша болохо гэжэ шиидэнхэй. Тэрэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педиститутта һурахаяа орохо юм. Гүрэнэй банкын аймагай отделениин сторожын хүбүүн Раднаев түмэр замай инженерэй мэргэжэл шэлэнхэй. Тэрэшэлэн Л. Иванова — химик, Д. Гумпылов — багша, В. Даров—горно инженер болохые хүсэнэ.

И. Полякова.

Набшаһата тэжээл бэлэдхэнэ

Бичурын аймагай колхозуудаар набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ үргэнөөр ябуулагдажа байна. Һаяхан Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо үнгэргэгдэһэн воскреснигтэ колхознигууд, Окино-Ключевскойн һургуулиин һурагшад ба багшанар хамта 300 хүн хабаадалсаа.

Тэдэнэр нэгэ үдэр соо эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ, 700 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхээ. Бэлэдхэгдэһэн энэ тэжээлынь тэрэ дары сомогдоһон ба хоройлогдоһон байна.

Тэрэшэлэн Жданавай нэрэмжэтэ колхоздо воскресник үнгэргэгдэжэ, сабшалангай 6 гектар талмайн шулуу, бургааһан сэбэрлэгдэһэн ба 10 гаран центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэгдэһэн байна.

А. Шулунов.

Үшөөл эхилээдүй зандаа

ЗАИГРАЕВО. (Манай корресп.). «Набшаһата тэжээл бэлдэхэ ба эртын силос дараха тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой тогтоолой гараһаар нилээд улаан саг үнгэрөө. Энэ тогтоол бэелүүлхын тула аймагай партийна болон советскэ органууд, хүдөө ажахын таһаг, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд зохихо хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха ёһотой байна. Мүнөө набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ саг болоһоор үнинэй. Үбһэ хуряалгын эхилтэр аймагай колхозууд нилээд ехэ хэмжээнэй набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ бүхы арга боломжотой. Теэд, энэ хүдэлмэри тус аймагта үшөөл үргэнөөр ябуулагданагүй.

Аймагай 17 колхозуудһаа миил 4-нинь набшаһата тэжээл бэлэдхэжэ эхилэнхэй, бусад колхозуудынь юушье хээдүй. Тиихэдэ энэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхатаяа хамта эртын силос дарахын тула бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдаха ёһотой байгаа. Энэшье хүдэлмэри нэгэ хоёр колхозуудһаа бэшэ тээ ябуулагданагүй. Аймагай колхозууд 4875 тонно силос дараха түсэбтэй аад, мүнөө 31 тонныень дараад байна. Тиихэдэ 4500 тоннын нүхэнүүд түхеэрэгдэхэ байгаа, мүнөө 650 тоннынхи бэлэн болоо.

Тельманай нэрэмжэтэ колхозой һайн хүдэлмэри аймагай бусад колхозуудта жэшээ болохоор байна. Тус колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Матвеев) ажахын шухала кампани һайнаар ябуулхатаяа хамта энэ хүдэлмэри муу бэшээр эхилээ. Хоёр үдэрэй турша соо энэдэ 20 тонно силос дарагдаа. Тиихэдэ 360 тонныи силосно нүхэнүүд бэлэдхэгдэхэ байгаа һаа, мүнөө 300 тонныинхи бэлэн болонхой. Мүн энэ үедэ үбһэ хуряалгада бэлэдхэл һайнаар ябуулагдаа.

Аймагай бусад колхозууд энэ колхоз шэнги доторойгоо бүхы резервнүүдые зүбөөр хэрэглэжэ шадабал, эдэ хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар ябуулжа шадаха аргатай байгаа ха юм. Теэд арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэжэ шадаагүй дээрэһээ эдэ хүдэлмэринүүдээ һүлшын эхилжэ оросхөө байна.

Үбһэ хуряалгада бэлэдхэл олон колхозуудта аргагүй муугаар ябуулагдана. Аймагай колхозууд 196 сенокосилкануудые заһабарилха түсэбтэй аад, оройдоо 64-ень заһабарилаа. 17 колхозуудай 3-нинь үбһэ хуряалгын машинануудые оройдоо заһабарилжашье эхилээдүй.

Инмэ байдалые удаан тэсэхын аргагүй. Үбһэ хуряалга болотор богонихон саг үлөө. Эдэ хүдэлмэринүүдые түргэдхэхын тула аймагай организацинууд эрид хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Колхознигууд дээдэ эрдэм шудална

Агрономическа гү, али зоотехническэ дээдэ эрдэм шудалхые хүсэгшэд — түрүү колхознигуудай, колхозуудай бригадирнуудай, түрүүлэгшэнэрэй, совхозууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй тоо үдэрһөө үдэртэ ургана.

Тэдэнэй олонхинь хүдөө ажахын Бүхэсоюзна институтда заочноор һуранад. Эндэ мүн агрономууд ба зоотехнигууд өөһэдынгөө мэргэжэл дээшэлүүлдэг юм. Тус институтдай 65 отделенинүүдтэнь 16.300 студентнэр һурадаг. Энэ жэл тэндэ курсда 925 хүн абтаха байна. Тэндэ гол факультедүүдһээн гадна, мүн ой модоной мелиорацинн, бага ба дунда электростанцинуудые барилгын, газар эсхэмжэлгын отделенинүүд нээгдэнхэй.

Зоотехническэ факультедэй студентнүүд июнийн 13-да институдаа дүүргэхэнь.

(ТАСС).

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой V пленум

Июнинин 11—12-то ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой V пленум болоо. Пленум хадаа республикын колхозууд болон совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгэдэ бэлэдхэл, тэрээнине үнгэргэлгэ ба партийна организацинуудай зорилгонууд тухай; хүдөөдэхи нитэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин байдал ба тэрээнине һайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

Нэгэдэхи асуудалаар ВКП(б)-гэй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Хахалов** элидхэл хэһэн байна.

Нитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын тон шухала байһанда ВКП(б)-гэй Центральна Комитет ба Советскэ Правительство хадаа нютагай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай анхаралые хододоо хандуулдаг гэжэ элидхэлэйнгээ эхиндэ нүхэр Хахалов тэмдэглэбэ. Нитын малда гүйсэд хүрэхөөр тэжээл бэлэдхээ һаа, адуу малай тоо толгойе олошоруулха ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, нитын малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые дүүргэхэ угаа ехэ арга боломжонууд бии болгогдохо байна.

Малажалые хахад нүүдэл байдалай ёһоор хүгжөөхэ гэһэн гээгдэнги һаналнууд манай республика дотор үзэгдэһэн байгаа гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. ВКП(б)-гэй ЦК-гэй заабаринуудые хүтэлбэри болгон ВКП(б)-гэй обкомой IV пленум хадаа эдэ гээгдэнги һаналнуудые эрид буруушаажа, үбэлдөө малые бэлшээлгэ хадаа нитын малажалые хүгжөөхэ үндэһэ һуури болоожо шадахагүй. харин имагтал нэмэлтэ тэжээл эбалгын зүйл болоно гэжэ партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ, бүхы колхознигуудта ойлгуулхые партийна ба советскэ органуудые уялгалһан байна.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй заабаринуудые ба ВКП(б)-гэй обкомой IV пленумэй шиидхэбэрине дүүргэлтэ болгон, партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органууд тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хүдэлмэрине хүтэлбэрилгээ һүүлэй үедэ зарим тэды һайжаруулаа. Тэжээл бэлэдхэхэ, үбһэ ногооной ба тэжээлэй культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай асуудалнууд партиин айкомуудай пленумүүд, партийна эдэбхитэдэй, малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй суглаанууд дээрэ, мүн колхознигуудай ба партийна эхин организацинуудай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Партиин обкомой IV пленумэй шиидхэбэрине бэелүүлгэдэ творческоор хандажа, олохон аймагуудай партийна организацинууд хадаа сабшалангай газарые һайжаруулха ба тэжээлэй культурануудые тариха түсэбые дүүргэлгэдэ ба үлүүлэн дүүргэлгэдэ колхознигуудые элсүүлжэ шадаа.

Жэшээлхэдэ, ВКП(б)-гэй обкомой IV пленумэй шиидхэбэрине дүүргэхэ талаар партиин Закаменай айком горьтойхон хүдэлмэри хэһэн байна. Тус айком хадаа тэжээл бэлэдхэлгын бригаданууды бүхы колхозуудта эмхидхээ. Эдэ бригадануудта хамтадаа 384 хүн. бригада бүхэндэ дунда жэшээгээр 20 гаран хүн хүдэлмэрилнэ. Наг шэбхэ тараахэ. үтэг хэхэ ба уһалалгын системэһээ сабшалангайнгаа газарнуудые уһалха түсэбөө июнин 1 болотор тус аймаг үлүүлэн дүүргээ. Партиин айком хадаа энэ хүдэлмэриин ябаслые саг үргэлжэ хинан шалгажа байдаг. нитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулгын тон шухала байһанине колхознигуудта ойлгуулжа үгэдэг байна.

Сабшалангай ба бэлшээриин газарнуудые һайжаруулха талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэһэн Сэлэнгын аймагай Тельманай нэрэмжэтэ, Иволгын аймагай «Улаан Оронго» ба бусад колхозуудай хүдэлмэриин һайшаалтай жэшээнүүд тухай нүхэр Хахалов тоогон хэлээ.

Малажалай тэжээлэй базые бэхижүүлхэ талаар республика дотор мүнөө хэгдээд байһан хүдэлмэри областной партийна организацине үшөө ханаажа шадахагүй байна. Юуб гэхэдэ, тэжээлэй базые байгуулхын тула ВКП(б)-гэй обкомой IV пленумээр хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууд бүхы дээрээ республика дотор, илангаяа зарим аймагуудта тон хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Олон аймагуудай ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд 1950—51 оной малай үбэлжэлгын үедэ үзэгдэһэн бэрхэшээлнүүдһээ зохихо тобшолол хээгүй, тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ мүнөөшье харюусалгагүйгөөр хандажа байһан ушарнууд үзэгдэнэ. Тэжээл бэлэдхэхэ бригадануудые байгуулха хэрэгые партиин айкомуудай ба аймгүйсэдкомуудай тоологгүй дээрэһээнь мүнөө болотор зарим колхозуудта тиимэнүүд бригаданууд байгуулагдаагүй гү, али зарим тээ тэдэнэр звенонуудаар һэлигдэһэн байна. Тэжээл бэлэдхэхэ бригадануудые байгуулха хэрэгтэ илангаяа Кабанскын, Яруунын ба Кударын аймагуудта харюусалгагүйгөөр хандаһан байна. Жэшээнь, Кударын аймагта 3—8 хүнүүдһээ звенонуудые эмхидхэһэн байна. Иимэнүүд баримтанууд Зэдын, Хоринн, Баргажанай, Сэлэнгын, Мухаршэбэрэй ба бусад аймагуудай олонхи колхозуудта үзэгдэнэ. Тэжээл бэлэдхэхэ бригадануудые байгуулха хэрэгтэ иимээр хандаһан дээрэһээ үбһэ ногооной ургасые дээшэлүүлхын тулада харзалагдаһан хэмжээ-ябуулганууд республика дотор муугаар дүүргэгдэнэ.

Сабшалангай газарые үтэгжүүлхэ асуудал тухай элидхэлшэ тоогон хэлэхэ зууршаа, шухала үтэгжэл болохо наг шэбхые тоодоггүй ябадал тон буруу гэжэ тэмдэглээ. Мүн сабшалангай газарые уһалха, уһалалгын системые заһабарилха талаар зарим аймагуудта горьтой дутагдалнууд үзэгдэнэ. Уһалалгын системые бариха тухай асуудал Түнхэнэй аймагһаа бэшэ аймагуудта үшөө табигдаагүй.

Зарим аймагуудта корнеплод, наран сэсэг ба силосно культурануудые тоологгүй ябадал үзэгдэһөөр. Имагтал энээгээр корнеплод тариха түсэбөө олохон колхозуудай дүүргээгүй ба наран сэсэг тариха хүрэнгэгүй байһые тайлбарилхаар байна.

ВКП(б)-гэй обкомой IV пленум хадаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ МТС-үүдэй үүргые улам дээшэлүүлхэ гэжэ республикын хүдөө ажахын Министерствоһээ, ВКП(б)-гэй айкомуудһаа эриһэн байна. Гэбэшье, тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ МТС-үүд эдэбхитэйгээр хабаадуулагдаагүй байһаар. 12 лугомелиоративна отрядууд эмхидхэгдэхэ байһан аад, мүнөө тэдэнэй минл 4-иинь хүдэлмэрилнэ. МТС-үүдтэ бии байгаа лугомелиоративна машинанууд гүйсэд ашаглагданагүй.

Бии байгаа дутагдалнуудаа усадхахын тулада, нитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгые үндэһөөрнь һайжаруулхын тулада ВКП(б)-гэй айкомууд болбол партийна директивэнүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө сэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэхэ зэргэтэй. Энэ жэлдэ нитын малые тэжээлээр дүүрэн хангаха хэрэгтэ колхознигуудай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай бүхы хүсые элсүүлхэ хэрэгтэй. Республикын хүдөө ажахын Министерство хадаа тэжээл бэлэдхэхэ асуудалые гол анхаралдаа табижа, өөрынгөө хүдэлмэрине һайжаруулха зэргэтэй.

Республикын партийна организацинуудай урда табигдаһан зорилгонууд тухай тоогохо зуураа элидхэлшэ болбол үбһэ ногооной, корнеплодой ба силоспэ культурануудай үндэр ургаса хуряажа абахын түлөө партиин обкомой IV пленумэй шиидхэбэрине дүүргэхэ, сабшалан ба бэлшээри һайжаруулха бүхы хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ, тэжээлэй культурануудай тарилгын түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ, агротехникын бүхы эрилтэнүүдые дүүргэхэ шухала байһые тэмдэглэбэ. Үбһэ хуряалгын хүдэлмэрине хүнгэдхэхын тулада үбһэ хуряалгын машинануудые ба зэр зэмсэгүүдые бултыень заһабарилжа, юрын зэр зэмсэгүүд ба механизмуудые бүтээлгэ эмхидхэжэ, үбһэ хуряалгада ба тэжээл силосовалгада бэлэдхэлые тон богонихон болзор соо дүүргэхэ шухала. Үбһэ хуряалгада ба силос даралгада бэлэн болоһые шалгаха, ажалай түсэб зохёохо, тракторна ба морин косилкануудай болон үбһэ хуряалгын бусад машинануудай машинистнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ шухала анхарал табигдаха ёһотой.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ ба силос даралгада МТС-үүдэй үүргые дээшэлүүлхэ гээшэ партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай шухала зорилго мүн.

Үбһэ хуряалгада ябагшадай бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахын тулада тэдэндэ шухала услови байгуулха, урмашуулгын хэмжээнүүдые, ажалай түлөөһэнэй гуримуудые тайлбарижа үгэхэ хэрэгтэ илангаяа ехэ анхарал хандуулха шухала. Тиихэдээ, үбһэ хуряалгын, силос даралгын ба набша мүшэр бэлэдхэлгын эхилһэн түрүүшын үдэрһөө графигаа дүүргэлгын ба ажалай шанарай хойноһоо хиналта тогтоохо хэрэгтэй.

Тэжээл бэлэдхэлдэ ябаһан колхознигуудай дунда агитационно хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, социалистическэ мүрысөө нүлөө ехэтэйгээр эмхидхэхэ гээшэ колхоз ба МТС бүхэнэй партийна организацийн уялга мүн болоно. Нитынгээ малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын тулада бүхы хүсээ ба арга зэбсэгүүдээ элсүүлхэ зорилго табигдана.

Кяхтын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Большаков** элидхэлэй һүүлээр түрүүлжэ үгэ хэлэбэ. Ерэхэ үбэлэй үедэ адуу малаа тэжээлээр хүсэд хангахын тулада ВКП(б)-гэй айком ба аймгүйсэдком бүхы хэмжээнүүдые абана. Колхоз бүридэ тэжээл бэлэдхэлгын бригаданууд байгуулагдаа гэжэ тэрэ хэлэбэ. Аймагай колхозууд июнин 10-най байдалаар 2181 центнер набшаһа мүшэр суглуулаа, мүн хоёр колхоз эртын силос даралга эхилээ. Тэжээл бэлэдхэлдэ хүдөөгэй ба Кяхта городой хүдэлмэришэд, албахаагшад олоор хабаадуулагдана. Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ үшөө сэхэнүүд дутуунууд бии. Тэдэнине зайсуулжа, адуу малаа тэжээлээр хүсэд хангахын тула партиин айком ба аймгүйсэдком оролдолго гаргана.

Республикын хүдөө ажахын Министрын орлогшо нүхэр **Желтый** үгэ хэлэхэдээ мүнөө жэлдэ бэлэдхэгдэхэ малай тэжээлэй шанарай хойноһоо нарин нягта хиналта тоогохо хэрэгтэй гэжэ тэмдэглэбэ. Мүн үбһэ сабшалгые эртэ эхилхэ, тиихэдээ нэбтэр гол газарай, ойн ба шугы бургааһануудай соорхойнуудай үбһэ ногоо түрүүн сабшаха хэрэгтэй.

— Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ колхознигуудые элсүүлхэ талаар партиин Бичурын айком энэ жэлдэ ехэ хүдэлмэри хээ, — гэжэ тус айкомой секретарь нүхэр **Попов** хэлээ. — Аймагай колхозууд энэ жэлдэ 300 гектар сабшалан бургааһанһаань сэбэрлээ. Энэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада сабшалангай бургааһа сэбэрлэлгэдэ МТС-үүдые хабаадуулха хэрэгтэй байгаа. Гэхэ зуура, манай МТС-үүдтэ бургааһа шугы сэбэрлэдэг машинанууд ба троссуул үгы байха юм. Хүдөө ажахын Министерство хадаа эдэ машинанууд ба түхеэрэлгэнүүдээр МТС-үүдые хангаха шухала хэмжээ абаха ёһотой байгаа гэжэ нүхэр Попов тэмдэглэбэ.

Малажалые хуушанай ёһоор эрхилхэ гэһэн гээгдэнги һаналнуудтай нютагай партийна ба советскэ органуудай зохихо тэмсэл хэдэггүй тухайда, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ колхознигуудые элсүүлдэггүй тухайда Яруунын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Филиппов** хэлэбэ. Саашань нүхэр Филиппов сабшалан һайжаруулха хүдэлмэриин ехэнүүд дутуунуудые бүримүһэн усадхажа, ВКП(б)-гэй обкомой IV пленумэй шиидхэбэрине бэелүүлхын тула партиин айкомой ба аймгүйсэдкомой хэмжээ абажа байһан тухай тоогоо.

Аймагай колхозуудта тэжээлэй бата бэхи база байгуулгада ехэнүүд дутуунуудай бии байһан ба мүнөө ВКП(б)-гэй айкомой үбһэ хуряалгада һайнаар бэлэдхэхэ ба силос дараха асуудалда колхозууд ба МТС-үүдэй гол анхаралые хандуулжа байһан тухай, Улан-Удэ городто хүдөө ажахын олон мэргэжэлтэдэй эндоо ажалда хүдэлмэрилжэ байдаг ба харин тэдэнине өөһэдынгөө мэргэжэлээр аймагай колхозуудта гаража хүдэлмэрилхэ хэмжээнүүдые абаха шухала байһан тухай партиин Зэдын айкомой секретарь нүхэр **Хальбаев** хэлэбэ.

МТС-үүдэй зүбхэн лэ үбһэ сабшалгада хабаадаад, һүрилэлгэ гэхэ мэтын ажалда хабаадалаггүй дээрэһээ, колхознигууд үбһөө һүрилжэ үрдингүй гутаадаг тухай, тиимэһээ республикын МТС-үүдэй үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин бүхы процессуудые дүүргэхэ тушаа асуудалые шиидхэхэ сагай тулаһан тухай Мухаршэбэрэй аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Шадаров** тэмдэглэбэ.

—Үбһэ ногооной ургасын һайн байгаашье һаа, адуу малаа хүсэд хүрэхэ бүдүүн тэжээлээр хангажа шадахагүй байһан дээрэһээ, партиин айком ба аймгүйсэдком болбол сабшалангай үбһэ ногоо хоёр дахин сабшаха, ойн соорхойн, намагтай газарнуудай ногоонуудые сабшажа абаха, набша мүшэр бэлэдхэлгэ ба силос даралга үргэнөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ мүнөө жэлдэ ехэ анхарал хандуулна,—гэжэ Сэлэнгын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Нимаев** хэлэбэ.

Урда жэлнүүдтэ үбһэ ногоон хүсэд ургаагүй гээд, тэрэнине хуряажа абалгые унжагайруулдаг дээрэһээ ехэ сабшалангай ашаглагдангүй үлэдэг байһан ба мүнөө эдэ дутуунуудые дабтахагүй тухай ВКП(б)-гэй Прибайкальска айкомой секретарь нүхэр **Стрельников** хэлээ.

Удаань БМАССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй түрүүлэгшэ нүхэр **Цыремпилон** дэлгэрэнгы үгэ хэлэхэ зуураа, олохон аймагуудай партийна ба советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ВКП(б)-гэй обкомой IV пленумэй тогтоолой дүүргэлгые һулаар эмхидхэжэ байһан тухай заагаа. Саашань олохон аймагуудта, илангаяа Кяхтын, Хэжэнгын, Сэлэнгын ба бусадшье аймагуудта, сабшалан һайжаруулха хүдэлмэринүүдэй ехэ дутуутай байһые нүхэр Цыремпилон тэмдэглээ.

Мүнөө жэлдэ нитынгээ малаа хүсэд хүрэхэ бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ, хүдөө ажахын продукци гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргэхэ ябадалые хангаха шухала гэжэ нүхэр Цыремпилон үргэлжэлүүлбэ. Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэжэ байһан эрхим луговодууд ба түрүү колхозуудай дүй дүршэлые үргэнөөр пропагандиролхо шухала. Гэбэшье, хүдөө ажахын Министерство, тэрэнэй хүдөө ажахын пропагандын Управлени, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаанууд энэ зорилгые үшөө муугаар шиидхэнэ.

ВКП(б)-гэй Курумканай айкомой секретарь нүхэр **Цыденов** үгэ абаад, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздохи тэжээл бэлэдхэлэй бригадын хүдэлмэриин һайн дүй дүршэл тухайда хэлэбэ. 25 хүнһөө бүридэһэн энэ бригада сабшалан һайжаруулгаар ба уһалалгын һубаг канавануудые заһабарилгаар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Гэхэ зуура, сабшалан һайжаруулха асуудалай талаар манай аймаг дотор ехэ дутуу дунданууд бии. Тиимэһээ, аймагай партийна организаци тэдэ дутуунуудаа усадхахын ба адууһа малаа үбһэ тэжээлээр бүрин хангахын тула колхозуудай, МТС-үүдэй бүхы хүсые элсүүлжэ байна гэжэ нүхэр Цыденов үгэсэ түгэсхэбэ.

Тарбагатайн аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Бурлаков** үгышөө сэхэнхи хүдөө БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын дутуунуудые шүүмжэлэлгэдэ зорюулаа. Тус Министерство тэжээл бэлэдхэлэй асуудалда анхаралаа багаар табина, тэжээл бэлэдхэлэй хүнгэ хүдэлмэри механизацилха тухайда оролдолго гарганагүй.

ВКП(б)-гэй Иволгын айкомой секретарь нүхэр **Цырендоржиев** тэжээл бэлэдхэлэй бригадануудта ябуулагдадаг нитэ-политическэ хүдэлмэри тухайда тогтон хэлээ. —Зарим партийна эхин организацинууд энэ асуудалые хэрэгсээнэгүй, тэжээл бэлэдхэлэй бригадануудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ анхарал багаар табина. Эдэ дутуунуудые усадхаха зорилгоор, ВКП(б)-гэй Иволгын айком хэдэ хэдэн бригаданууд дотор партийна ба партийно-комсомольско группануудые байгуулха, тэдээгээр дамжуулан луговодуудай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха гэжэ хараалаа. Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригадада партийна группа байгуулагдаад, хүдэлмэреэ ябуулжа эхилэнхэй.

Удаалуулан ВКП(б)-гэй обкомой секретарь нүхэр **Кашников** үгэ хэлээ. Республика дотор абажа харабал, сабшалангай ургаса һайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд үшөөл хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ, тэжээлэй культурануудые тариха түсэбүүд тогтоогдоһон болзорнуудтаа дүүргэгдэнэгүй. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри илангаяа Зэдын, Торин, Кударын, Тарбагатайн, Заиграйн, Иволгын ба бусад хэдэ хэдэн аймагуудай колхозуудта муугаар ябуулагдажа байна. Эдэ дутуу дунданууд юугээр тайлбарилагданаб гэбэл, партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгэй шухала удхашанарые тооногүй, тиигээд сабшалан һайжаруулгын ба тэжээлэй культурануудые тарилгын түсэбүүдые дүүргэлгэдэ олонитэ колхознигуудай хүсые элсүүлэн жагсаагаагүй байна.

Партийна ба советскэ организацинууд республикын урда табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула колхозууд ба МТС-үүдые хүтэлбэрилгээ эрид шууд һайжаруулха, тэдэнэй ажал-ябуулгые һайтар мэдэхэ, эдэнэй хүдэлмэриидэхи дутуунуудые саг дары усадхаха ёһотой; колхоз ба МТС бүхэнэй материально-техническэ хэрэгсэлнүүдые, мүн ажалай резервүүдые бүрин ба зүбөөр ашаглаха хэмжээ абаха зэргэтэй; партийна ба советскэ дээдэ органуудай тогтоолнуудые дүүргэлгын түлөө хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй харюусалгые ба эрилтэ табилгые дээшэлүүлхэ; тэрэшэлэн хүдөөдэ ябуулагдадаг эмхидхэлэй ба нитэ-политическэ хүдэлмэреэ шангадхаха, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха ба хүдөө ажахын бүхы культурануудай үндэр ехэ ургаса абаха хэрэгтэ олонитэ колхознигуудай ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй хүсые элсүүлэн жагсааха ёһотой.

Тэрэшэлэн ВКП(б)-гэй Кударын айкомой секретарь нүхэр **Мельничук**, ВКП(б)-гэй Торин айкомой секретарь нүхэр **Бадмаев**, БМАССР-эй хүдөө ажахын Министр нүхэр **Дубровский**, ВКП(б)-гэй Заиграйн айкомой секретарь нүхэр **Черных**, Министрнүүдэй Совэдэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Тараненко**, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр **Гергесов** гэгшэд үгэ хэлээ.

Тэдэнэй һүүлээр ВКП(б)-гэй обкомой секретарь нүхэр **Хахалов** түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ. Пленум болбол зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудал тушаа дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаһан байна.

* * *

ВКП(б)-гэй обкомой секретарь нүхэр **Д. Ж. Жалсабон** хоёрдохи асуудалаар элидхэл хэбэ.

ВКП(б)-гэй обкомой IV пленумэй тогтоолые дүүргэлтэ болгон республикын партийна организацинууд хүдөөдэ ябуулагдадаг нитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрине зарим тэды һайжаруулаа. Гэхэ зуура, энэ асуудалаар хэжэ байгаа хүдэлмэримнай областной партийна организацине ханаажа шадахагүй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Политическэ хүдэлмэриин идейнэ хэмжээнэй ба үргэн далайсын дулдыдадаг гол асуудал—агитаторнуудые шэлэжэ табилга ба тэдэнэй һуралсал парторганизацинуудта хангалтагүйгөөр табигданхай.

Республикын хүдөө нютагуудта 8 мянга шахуу агитаторнууд хүдэлмэрилнэ, политическэ шухала кампанинуудые ябуулха үедэ хүн зоной дундахи политическэ хүдэлмэридэ бүришье олон эдэбхитэд элсүүлэгдэнэ. Гэбэшье, агитаторнуудай юрэнхы эрдэмэй хэмжээн ба тэдэнэй политическэ бэлэдхэлынь тон бага байна. 3251 агитаторнууд бага эрдэмтэй, 2600 шахуу агитаторнууд — эхин ба долоонжэлэй һургуули дүүргэнхэй байна. Интеллигенцийн түлөөлэгшэд (багшанар, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд) агитаторнуудай оройлоо 30 процентнь болоно.

Гэхэ зуура, ВКП(б)-гэй олохон айкомууд, жэшээлхэдэ, Кударын, Тарбагатайн, Прибайкальска, Иволгын ба бусад айкомууд агитаторнуудые ургуулха хүдэлмэри муугаар эмхидхэнэ. Эдэ айкомуудай нэгэниинье аймагай агитаторнуудай суглаа эмхидхээгүй, тэрэшэлэн партийна эхин организацинуудта агитаторнуудай семинарнууд ёһо тэдысэ үнгэргэгдэдэг гү, али оройдоошье зарлагдадаггүй байха юм. Олохон агитаторнууд газетэнүүдые, журналнуудые ба агитаторай блокнодые захинагүй. Газетэ уншадаггүй агитатор дааһан уялгаа дүүргэжэ шадахагүйнь элитэ.

Агитаторнуудта зорюулан зохихо хүдэлмэриин ябуулагдаагүйһөө шалтагаалан, тэдэнэй олониинь хүн зоной дунда агитационно хүдэлмэри ябуулдаггүй байна. Жэшээлхэдэ, Тарбагатайн аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой агитаторнууд нүхэд Ефремова, Густов, «Авангард» колхозой агитаторнууд нүхэд Абсєгауз, Попова гэгшэд хабарай туршада нэгэшье хөөрэлдөө хээгүй, газетэ уншалга нэгэшье дахин эмхидхээгүй, «дайшалхы хуудаһануудые» гаргаагүй байха юм.

Хүдөө зоной дундахи политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ бэшэ, харин кампанейскаар ябуулагдана гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Жэшээлбэл, хабарай тарилгын эхилхэдэнь ВКП(б)-гэй айкомууд ба партийна эхин организацинууд шиидхэбэринүүдые гаргадаг, хэмжээ-ябуулгануудые зохёодог, агитколлективүүдээ һэльбэдэг, агитаторнуудай семинарнуудые зарладаг байна. Тиин, нитэ-политическэ хүдэлмэри һэргээгдэжэ эхилдэг байха юм. Гэхэ зуура, ажахын кампанин дүүрэхэ дүтэлэмсөөрнь партийна организацинууд политическэ хүдэлмэри тушаа анхаралаа һуладхадаг ба энэ асуудалые оройдоо хэрэглэхээ болишодог байна.

Ондоо нэгэ дутуу зүйл юуб гэбэл, гэрһээ ябажа хүдэлмэрилдэг колхознигууд, мүн ямар-нэгэн шалтагаанаар бригадануудай хүдэлмэридэ хабаадалаггүй колхозницанууд, үбгэд хүгшэд политическэ хүдэлмэреэр оройдоо хангагданагүй. Тэд, тэдээндэ таарамжатайгаар политическэ хүдэлмэри ябуулха шухала. Лахадаб гэхэдэ, ажалта үдэрэй минимум дүүргэдэггүй колхознигууд республика доторнай олоншог бии байна.

Зарим нютагуудта агитаторнуудые хубаарилан табихадаа, нитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэхэдээ, колхозно үйлэдбэриин холын участогуудые — гүүртэнүүд, отаранууд, бригадануудые хараадаа абадаггүй, харин бүхы хүсэсэ имагтал колхозно центрнүүдые тойруулан элсүүлдэг байна.

Хуряалгын хүдэлмэрине шиидхэдэг механизаторнуудай дунда политическэ хүдэлмэри тон дутамагаар ябуулагдана. Механизаторнуудай дунда политическэ хүдэлмэри эмхидхэгшэд, бодото толгойлогшод байха ёһотой хүнүүд — МТС-үүдэй директорнуудые политическэ талаарнь орлогшод ВКП(б)-гэй ЦК-гэй табиһан зорилгые муугаар дүүргэнэ.

Илангаяа зунай сагта малшадай дунда политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана, ушарынь өнэ үедэ һаалишад, пастугууд ба хонишод һууриин газарнуудһаа холо байдаг гээшэ.

Колхозуудта ба МТС-үүдтэ социалистическэ мүрысөөн хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ. Мүрысөө эмхидхэлгэдэ хайша хэрэгээр хандадаг ушарнуудшье бии. Колхознигуудай ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй мүрысөөнэй дүнгүүдынь суглаанууд дээрэ үсөөн хэлсэгдэнэ, показательнуудай доскада, хүндэлэлэй доскада, «дайшалхы хуудаһануудта» хаа яа бэшэгдэнэ.

Бурят-монгол хэлэн дээрэ лекционно пропаганда хэхэ ябадалда илангаяа ехэ дутагдалнууд бии. Хүтэлбэрилхы партийна. советскэ, комсомольско олохон хүдэлмэрилэгшэд ВКП(б)-гэй обкомой IV пленумэй һүүлээршье хүн зоной дунда политическэ лекци ба элидхэлнүүдые хэнэгүй.

Элидхэлшэ хадаа республикын культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанудай, киногой, радиогой ба хэблэлэй хүдэлмэриин дутагдалнуудые тодорхойгоор тэмдэглээ. Энэ жэлдэ республикын кинесеть нёдондо жэлэйхиһээ муугаар хүдэлмэрилнэ. БМАССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй дэргэдэхи кинофикацин Управлени (начальнигынь нүхэр Можаров) дутагдалнуудаа усадхаха эрид хэмжээ абанагүй.

Мухаршэбэрэй, Сэлэнгын, Баргажанай аймагуудтахи олохон радиоузелнууд ажалланагүй. Радиотой болоогүй колхозууд республика дотор олон бии.

Аймагуудай ба колхозуудай культурын байшангууд, уншалгын байшангууд, хүдөөгэй клубууд ба библиотекэнүүд бүрин гүйсэдөөр ашаглагданагүй, тэдэ хадаа хүн зоной дунда ябуулха политическэ бүхы хүдэлмэриин бодото центрнүүдынь болоожо үшөөл шадаагүй байна. Уранһайханай самодеятельностиин 600 гаран кружогуудай минл 100 гараниинь хүдэлмэрилнэ. Комсомол ба профсоюз уранһайханай самодеятельностине дэлгэрүүлхэ асуудал горьтойгоор эрхилнэгүй. Уранһайханай самодеятельностине олонитын болгохо, тэрээндэ ажалшадые үргэнөөр хабаадуулха тухай комсомолой обком, облпрофсовет анхаралаа табинагүй.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдөөгэй лекторнуудай уншадаг лекцинүүдэй тематика тон хизаарлаги байна. Байгаалиин тухай научна темээр лекцинүүд үсөөн уншагдана. Иволгын, Зэдын ба Яруунын аймагуудта хүдөөгэй лекторинууд хүдэлмэрилнэгүй, Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай управленин лекционно бюро, научна ба политическэ эрдэм тараха общестын республиканска отделениин правлени, ВКП(б)-гэй айкомууд лекци уншаха ябадалда интеллигенци... хабаадуулна.

Тарбагатайн ба Зэдын ... культурно-гэгээрэлэй хүтэлб... кадрнууд тушаа хайхарал... хандалаг байна. Олохон аймагу... дахи культурно-гэгээрэлэй ре... ска дунда һургуулиа һураги... гээхэ ябадал жэл бүри таһа...

Культурно-гэгээрэлэй эмхи ... дай хангалтагүй байдалынь ... юугээр тайлбарилагданаб гэхэ... гэй обкомой бюро ба айкому... но-гэгээрэлэй хүдэлмэри ху... талаар советскэ органуудай ... гые һулаар хинан шалгана, ... хүдэлмэриин энэ шухала ... түлөө тэдэнэй харюусалгые ... нэгүй.

Саашаа нүхэр Жалсабон ... ябуулагдадаг нитэ-полит... культурно-гэгээрэлэй хүдэл... тэлбэрилхэ ябадалдахи ду... дые ба алдуунуудые түргэ... луулхын тула областной ... организацийн бэелүүлхэ зори... хай тогтожо хэлээ.

Нүхэр Жалсабоной элидхэл ... хүн үгэ хэлээ.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба ... обкомой IV пленумэй тогтоол... раһанай һүүлээр Яруунын ... парторганизаци хүдөөгэй ... дунда ябуулха олонитын-... ба культурно-гэгээрэлэй ... хэмжээе нилээд дээшэлүү... ВКП(б)-гэй Яруунын айкомой ... нүхэр **Семенов** тэмдэглэбэ, ... аймаг дотор ябуулагдадаг ... политическэ хүдэлмэриин хэм... тиин эрилтэнүүдые гүйсэд ха... Энэ хэрэгтэ ехэхэн дутагда... Гол дутагдал юуб гэхэдэ, ... обкомой ба айкомой зүгһөө ... гөөр хүтэлбэрилдэг ябадал бо... тиин обкомһоо ажахын асуу... телеграмманууд тэһэрэлтэгү... тадаг болобошье, олонитын-... ба культурно-гэгээрэлэй ... асуудалнуудаар иимэ юумэ ... байна.

—Ажалшадай дунда оло... литическэ ба культурно-гэгээ... дэлмэри үргэдхэн ябуулха ар... аймаг дотор бүрин бии, — ... тиин Сэлэнгын айкомой секре... **Будаев** хэлэбэ.—Бухы колхо... буу бии. Аймаг дотор унша... шангууд, улаан булангууд, ... нүүд байбашье, тэдэнэр муу... мэрилнэ. Республикын куль... рэлэй эмхи зургаануудай упр... тэрэнэй начальник нүхэр ... зүгһөө туһаламжа үзүүлэгдэ...

Һүүлэй үедэ бурят-хэлэн... удаа лекцинүүд ба элидхэл... болоо. Олонитын-политическ... рине ажахын зорилгонуудт... дуулан зүбөөр ябуулжа ша... шэ энэ хүдэлмэриин гол ду...

ВКП(б)-гэй обкомой парт... союзна ба комсомольско орг... һагые даагша нүхэр **Мод...** колхозуудай ба МТС-үүдэй ... эхин организацинуудай ажа... һайжаруулһанай үндэһэ һуур... дээдэ хэгдэдэг олонитын-... ба культурно-гэгээрэлэй ... амжалтанууд туйлагдажа бол... тэмдэглэбэ. Олонитын болото... шадынь ба хүмүүжүүлэгшэ... һон колхозно партийна орга... республика дотор олон бии. ... Иволгын аймагай «Улаан Оро... хозой, Бэйкало-Кударын айм... нэй нэрэмжэтэ колхозой, Би... магай Логовскиин нэрэмжэтэ... парторганизацинууд тэдэнэй ... баадана.

Гэхэтэй хамта, муугаар ... дэг партийна организацину... байна. Партиин айкомууд кол... тийна организацинуудай ... һайжаруулха талаар горьтой ... дые абанагүй. Жэшээлхэдэ, ... Иволгын ба Тарбагатайн айко... организацинуудай секретарь... сооо хэдэн удаа соносоһон ... тэдэнэй хүдэлмэриин һайжар... туйланагүй.

ВКП(б)-гэй Түнхэнэй айко... тарь нүхэр **Зубакин**, Иволгы... сэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр ... ВКП(б)-гэй Мухаршэбэрэй ай... ретарь нүхэр **Мирошниченко**, ... гэй Тарбагатайн айкомой сек... хэр **Алябьев** гэгшэд «Бурят-М... правда», «Бурят-Монголой ү... республиканска газетэнүүдэй ... рине, «Агитаторай блокноды... шүүмжэлээ. Тэдэ газетэнүүд ... таторнуудай, колхозно клуб... шалгын байшангуудай, хүдөө... ринуудай хүдэлмэриин дүй ... хуудаһануудай дээрээ багаар то...

Кооперативна худалдаа ... сетьдэ номой худалдаан ханга... эрхилэгдэнэ гэжэ Бурмон... правлениин түрүүлэгшэ нүхэ... хэлэбэ.

БМАССР-эй Верховно Сове... диумэй түрүүлэгшэ нүхэ... хүдөө нютагуудта культурно... хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар ... Совэдүүдэй хүдэлмэридэ байда... тагдалнууд тухай хэлэбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асууда... пленум зохихо тогтоол батала...

Залуу багшанарай …спубликанска зүблөөн

…у багшанарай республиканска зүблөөн һаяхан болобо. Тус … дээрэ «1950—51 оной һу… …ай жэлэй һуралсал-хүмүүжүүлгын худэлмэриин зарим дүн… ба һуралсалай шэнэ жэлэй …гонууд» тухай БМАССР-эй …лэй Министр Г. П. Цыганков …ндхэл хээ.

…—1951 оной һуралсалай … туршада республикымнай һургуулинууд һуралсал-…жүүлгын хүдэлмэрие ни… һайжаруулаа гэжэ элидхэл… …дэглээ. Языкознаниин асуу… …даар нүхэр Сталинай түү… …хёолнууд хадаа хэлэ заал… һайжаруулха арга багшанарта … Педагогическа коллективүү… …дэлмэриин идейнэ ба науч… …жээнь нилээд дээшэлээ. …нарай мэргэжэлые дээшэ… …н талаар горьтойхон хү… …и хэгдэһэн байна.

…эжэлээ ба политическэ бэ… …ээ саг үргэлжэ дээшэлүүл… …шаар олон залуу багша… …ралсал-хүмүүжүүлгын ехэ… …жалтануудые туйлаа. Улан-… № 12 дунда һургуулиин …лэ ба литературын багша …никова бүхы һурагшадаа …хи классуудта оруулаа. Тэ… һурагшад ород хэлэнэй …тикые һайнаар шудалһан …ээ бэшэлгын хүдэлмэридэ …уудые хэдэггүй ба литера… гүнзэгыгөөр мэдэдэг юм. … багша Васильева Сосново… …о дунда һургуулиин эхин …удта түрүүшынгээ жэл хү… …илөө. Тэрэнэй һурагша… …барандаа һайн сэгнэлтэ… …гээр удаадахи классуудта … байна. Нүхэр Васильева …элээ саг үргэлжэ дээшэ… …, марксизм-ленинизмын тео… …үнзэгыгөөр шудална, нии… … хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр …лсана. Тэрэшэлэн багша… …влов (Яруна), Соболева …ск), Молчанова (Заиграй), …летова (Улан-Удэ) ба бусад …ал-хүмүүжүүлгын талаар …шэ амжалтануудые туйлаа.

…лсал-хүмүүжүүлгын талаар …тэды амжалтанууд туйлаг… …е, республикымнай бүхы …линуудые абаад үзэхэдэ, …адай успеваемость үшөөл …тагүй. Мүнөө боложо байгаа …нууд энээниие гэршэлнэ. …авловска дунда һургуулиин … классуудай олонхи һураг… …ёрдохи жэлээ нөөхил клас… …эһэн байна. Тэрэшэлэн …уналейн, Баргажанай ба …зарим һургуулинуудай олон …ад муугаар һурана. Тэрэ… бурят-монгол һургуули… … ород хэлэ заалгын талаар … дутагдалнууд бии. Эдэ ба … дутагдалнууд юун дээрэһээ …б гэхэдэ, зарим аймагуудай … гэгээрэлэй таһагуудай, …линуудай хүтэлбэрилэгшэд …едкабинедүүд багшанарта, …яа залуу багшанарта методическа бодото туһаламжа хүргэнэгүй. Иволгын, Баргажанай, Заиграйн аймОНО-нууд энэ талаар өөдтэй хүдэлмэри ябуулаагүй. Зарим газарта багшанарай һуралсал хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ.

Һуралсалай шэнэ жэлэй зорилгонууд дээрэ нүхэр Цыганков тогтожо хэлэһэн байна. Республикын бүхы һургуулинуудта һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада арадай гэгээрэлэй органуудай, һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба педкабинедүүдэй, багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай хүдэлмэрилэгшэд багшанарта методическа туһаламжа ехээр үзүүлхэ ёһотой. Багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлгын очно-заочно һуралсалда багшанарые олоор хабаадуулха шухала. Тэрэшэлэн багшанар өөһэдөө мэргэжэлээ ба политическэ бэлэдхэлээ, методическа дүй дүршэлөө саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ зэргэтэй. Профсоюзна организацинууд залуу багшанарай культурна ба ажабайдалай условиие һайжаруулха хэрэгтэ шухала анхарал табиха зэргэтэй.

Элидхэлэй һүүлээр олон залуу багшанар үгэ хэлэжэ, хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые андалдан абалсаа. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститут дүүргээд, багшаар хүдэлмэрилжэ эхилһээр хоёр жэл болооб гэжэ Кабанскын дунда һургуулиин багша нүхэр Соболева хэлэбэ. Тэрэ ород хэлэ заахадаа морфологи ба синтаксис гүнзэгыгөөр шудалалгада ехэхэн анхарал хандуулдаг ба һурагшадтаа бэшэлгын дадал олгуулхын тула элдэб упражненинүүдые хүүлдэг байна.

Нэмэлтэ занятинуудые ямар аргаар эмхидхэдэг тухайгаа Улан-Удын № 12 дунда һургуулиин ород хэлэ ба литературын багша нүхэр Будникова хөөрэһэн байна. Бэшэлгын хүдэлмэринүүдтэ һурагшадай хэһэн алдуунуудыень нэмэлтэ заняти дээрэ заажа үгөөд, һурагшадтаа упражнениинүүдые хүүлдэгби, харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые үргэнөөр хэрэглэнэб гэжэ тэрэ хэлэнэ. Нүхэр Будникова 75 һурагшадаа бултыень удаадахи классуудта оруулжа шадаа. Тэрэшэлэн бусадшье залуу багшанар өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэһэн байна.

Зүблөөн дээрэ гансахан залуу багшанар бэшэ, харин дүй дүршэл ехэтэй түрүү багшанар үгэ хэлээ. Пединститудай багша Святогор, № 65 дунда һургуулиин директор Ковалевская, № 2 дунда һургуулиин багшанар Теплов, Танская ба бусад өөһэдынгөө хүдэлмэриин баян дүй дүршэл тухай залуу мэргэжэлтэдтэ ехэ һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

Залуу багшанар хадаа һуралсалай шэнэ жэлдэ хүдэлмэреэ улам һайжаруулха хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинэй орденто Улан-Удын ПВЗ-гэй нэгэдэхи паровозно-механическа цехын токарь-скоростник нүхэр Василий Иванович Мурысин ажаллажа байна. Тэрэ хадаа булад харуулдан отолгые минута соо 385 метр хүргэдэг болоо.

М. Дегтярёвой фото.

— КУРУМКАНАЙ АЙМАГТА —

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МҮРЫСӨӨНДЭ УРИБА

Һаяхан үнгэргэгдэһэн малшадай аймагай суглаан дээрэ ниитын ашаг шэмэтэ малай тоо толгой олошоруулха 3 жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Суглаанда хабаадагшад ниитын малай тоо толгой олошоруулха түсэбөө 1951 ондо дүүргэхэ талаар уялга абаад, аймагайнгаа бүхы колхознигуудта хандаһан хандалга баталан абаа.

Абтаһан уялганууд соонь нимэнүүд хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаа: жэлэй эсэс хүрэтэр 100 эхэ малһаа 85 тугал, 105 хурьга, 70 унага ба 1000 поршоонхо абажа түлжүүлхэ, племенной ба һайжаруулагдаһан үүлтэрэй үнеэн бүхэнһөө 1500 литр һү һааха, ехэ хонин бүриһөө 2,5 килограмм нооһо хайшалха, эмэ тахяа бүриһөө 120 үндэгэ абаха, малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха. Суглаанда хабаадагшад эдэ уялганудые абаад, Баргажанай аймагай малшадые социалистическэ мүрысөөндэ уриба.

ШЭНЭ БРИГАДЫН АМЖАЛТА

Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо үшөө апрель һара соо тэжээл бэлэдхэлэй бригада байгуулагдаа һэн. Мүнөө тус бригада сабшалан һайжаруулха даалгабаряа һайнаар бэелүүлжэ байна. Бригадын гэшүүд 100 гаран гектар талмай дээрэ га бүриин 25 центнер үбһэ ургуулха уялга абанхай. Нүхэр Колмаковой хүтэлбэри доро тус бригада мүнөө набшаһата тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ байна.

ҮБГЭН ДУТХЕНЭЙ АЖАЛ

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Дутхен Налшиевич Гармаев аяар 78 наһатай. Тэрэ иимэ үндэр наһатай болобошье, хүнгэн сарюун юм, колхоздоо шадалайнгаа зэргээр туһалхые оролдожо ябадаг.

Үбгэжөөл Гармаев энэ хабарһаа эхилэн үбһэ хуряалгада бэлэдхэлгэдэ туһална. Тэрэ 100 хэһэг аса, тармуур хэжэ, колхоздоо үгөө. Мүнөө Дутхен Налшиевич колхоздоо набшаһата тэжээл бэлэдхэжэ байна.

ЧАСАЙ ГРАФИК НЭБТЭРҮҮЛНЭ

Баргажанай МТС-тэ № 7 тракторна бригада (бригадирынь нүхэр Ринчино) эгээл түрүүлэн часай графигаар хүдэлмэрилжэ эхилээ. Трактористка Цырма Казакова урдань халаан соо 5—6 га хахалдаг байгаа һаа, мүнөө часай графигаар хүдэлмэрилэн 8 га хахална. Тэрэнэй нүгөөдэ халаанай тракторист Д. Бишидаев халаан бүхэндэ 9 гектар хүрэтэр хахална.

Энэ бригадада тракторнуудай миин байлга ехээр хороогдоо. Тракторай техническэ харууһалга бүхы агрегадаараа хэгдэнэ.

Түрүү трактористнуудай жэшээгээр № 4, 6 бригадануудай механизаторнууд нүхэд Мухардаев, Раднаева, Цыденов, Очиров болон бусад хүдэлмэрилэн, ажалайнгаа бүтээсые ехээр дээшэлүүлжэ байна.

С. Тараскин.

Адуу мори үсхэбэрилхэ хоёр жэлэй түсэб дүүргэбэ

Хоринн аймагай Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой моринной товарна фермэ (даагшань нүхэр Ц. Доржиев) адуу моридойнгоо тоо толгой олошоруулха талаар жэл бүри горьтой амжалта туйлана. Мүнөө энэ фермэ адуу мори үсхэбэрилхэ хоёр жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Энэ амжалта хадаа үни удаан адуушанаар хүдэлмэрилжэ ябаһан Дугар Базаровай габьяата ажалай аша үрэ мүн.

Үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэр Базаров 60 гүүнһээ 58 унага абажа түлжүүлээ һэн. Нүхэр Базаров даалгабарита адуугаа жэл бүри бүрин бүтэнөөр ондо оруулдаг. Эрхим һайн ажалайнь түлөө энэ адуушанда «Республикын эрхим адуушан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон байна.

Энэ жэлдэ нүхэр Базаров абаһан түлнүүдээ һайнаар түлжүүлжэ байна. 83 гүүнһээ мүнөө 61 унага абаад, үшөө 22-е абахаар хүлеэнэ. Эдэ түлнүүдээ түлжүүлээд байхадаа тус фермэ адуу мори үсхэбэрилхэ хоёр жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэхэ болоно.

Ороонoй кампани һайнаар үнгэргэжэ, адуу моридойнгоо харууһа ба эдеэлүүлгые зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар эдэ бүхы амжалтануудые нүхэр Базаров туйлаа. Ороонoй кампаниин урдатаа азаргануудаа һайнаар эдеэлүүлжэ тарган байлгаад, ороонoй үедэ овёс ба һайн үбһэ эдюулдэг юм. Тиихэдэ нүхэр Базаров гүүн бүхэнөө һайтар хаража байгаад, ороондо оруулдаг, түрэхэ гүүдээ зүбөөр харууһалдаг юм.

Үбэлэй сагта адуу моридоо зүбөөр харууһалха, эдеэлүүлхэһээ гадна нүхэр Базаров хабар намарай үеын адуулгые шадамараар эмхидхэжэ, адуугаа бэлшээриин һайн участогуудта бэлшээдэг. Тиихэдэ харалган хүйтэн үдэрнүүдтэ адуугаа нэмэри эбэр газарта адуулдаг, зунай аайма халуунда адуун һүрэгөө сүүдхэ соогоо 4—5 дахин уһалаад, үндэр газарта бэлшээдэг байна. Зунай халуунда хяра үндэр газарта адуулхада һэрюун ба боргооһо батаганаан үсөөн байдаг.

Бэлшээриингээ газарые һара һараар хубаажа, зунай сагта хуудам газарта, хүйтэржэ эхилхэдэ һайн ногоотой аад, нэмэри дулаан газарта адуулдаг заншалтай. Үбэлэй сагта нүхэр Базаров адуугаа илангаяа һайнаар харууһалдаг, хүшэ тамираа хүдэлхөө һанаһан моридто үбһэ ехээр эдюулдэг юм. Үбэлэй хүйтэндэ нүхэр Базаров эртын хажуурай һайн шанартай үбһэтэй байдаг.

Мүнөө нүхэр Дугар Базаров хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаха кандидат болохол ёһоороо болонхой.

Б. Намжилон.

Адуушадай амжалта

Түнхэнэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз адуу моридой тоо толгойе олошоруулха хоёр жэлэй түсэбые майн 20-ной мэдээгээр 7 толгойгоор үлүүлэн дүүргэбэ. Энэ амжалта хадаа «Республикын эрхим адуушан» 63 наһатай Ш. Обунов, адуунай фермые даагша нүхэр П. Ошоров, адуушан Б. Рабилжинов гэгшэдэй оролдосотой ажалай ашаар туйлагдаа. Эдэнэр ороонoй кампаниие жэл бүри һайнаар үнгэргэжэ, гүүдээ һубайруулдаггүй, зоотехническэ бүхы заабариие сахижа, нэгэшье гүү унага хаюулдаггүй юм.

Мүнөө тэдэнэр түсэбэй ёһоор 30 унага абахын орондо 40 унага абаад, тэдэнээ бүгэдыень һайнаар түлжүүлжэ ба үшөө 8 унагадые абахаар хүлеэжэ байна. Тэдэнэр бүхы адуугаа нэгэшье толгой гарзалуулангүй, дундаһаа дээшэ шалдалтайгаар ондо оруулаа. Адуунай үүлтэрые һайжаруулхын тулада мүнөө жэлдэ һайн үүлтэрэй азарга 9000 түхэригөөр худалдажа абтаха байна.

— Зунай сагта адуугаа таргалуулхын тулада колхозойнгоо центрһээ 80 гаран километр тухай бэлшээридэ абаашажа адуулдагбди. Манай эндэ хужарай үгы дээрэһээ бүхы адуундаа дутамаггүйгөөр дабһа эдюулдэг байнабди. Намар боложо эхилэмсээр адуугаа тарган туранхайгаарнь илгажа, нэмэлтэ тэжээл — овёс ба һайхан үбһэ үгэдэгбди, — гэжэ нүхэр Ошоров хөөрэнэ.

Эдэ адуушад өөһэдынгөө хүсөөр модо бэлдээд, унагадай байра ба адуунай хашаа барижа дүүргэхэ дүтэлүүлээ.

Н. Бадмацыренова.

Бичурын инкубаторна станцида

Бичурын инкубаторна станци энэ жэлэй эхинһээ хойшо тахяагай 41.677 дальбараа гаргаба.

Станци эдэ дальбараануудайнгаа 35 мянгыень аймагайнгаа колхозуудта худалдаа. Кударын аймагай колхозуудта 6000 гаран дальбараа худалдагдаа.

Аймагай колхозууд шубуудайнгаа тооe ехээр олошоруулжа байна. Молотовой нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз инкубаторна станциһаа 6.650, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз 3.600 толгой дальбараануудые худалдан абаа.

Тиихэдэ, 1000 шахуу дальбараанууд колхознигуудта, аймцентрын хүдэлмэришэдтэ ба албахаагшадта худалдагдаһан байна.

…үдөөгэй зониие спортдо олоор хабаадуулха

…ай республикын хүдөө нютагта физкультурна хүдэлөөн … жэлнүүдтэ улам хүгжэ… бэхижэһэн байна. «Кол…» гэжэ һайндуранай спор… общество байгуулагдажа, …ликын колхозуудта физ…рна коллективүүд улам …роо. Энэ жэлдэ «Колхоз… обществые эмхидхэлэйнь … бэхижүүлхын тулада пар… советскэ органууд ехэхэн …эри ябуулаа. Республикын …уудта 316 эхин коллектив …лагдажа, 11 мянга гаран хү… …гэшүүдынь болонхой. Мүн …ран колхозууд «Колхозник» …вын юридическэ гэшүү… боложо ороо.

…тэй хамта колхозуудай …льтурна коллективүүдэй хү…ридэ ехэхэн дутагдалнууд … Зарим колхозуудай эхин …тивүүд эмхидхэлэйнгээ та… тон һула, гэшүүдэйнгээ олошоруулдаггүй ба спор… мүрысөөнүүдые үнгэргэдэг… …йна.

…-гэй комплексно нормо ту… …а хадаа спортсменүүдэй …элые дээшэлүүлдэг ба …льтурна хүдэлөөндэ ажал… … бүри олоор хабаадуулдаг …эндэшье мэдээжэ. Гэбэшье, …енай, Торинн, Тарбагатайн, …шэбэрэй аймагуудай колхо… … физкультурна коллекти… … значкистнуудые бэлэдхэлгэ… …р табигданхай. Тус айма… … колхозуудай коллективүүдэй олонхи гэшүүд ГТО-гэй нормо тушаагаагүй байна.

Спортивна эрхим амжалтануудые туйлалга хадаа физкультурна организацинуудай түрүүшын зорилго болоно. Гэхэтэй хамта, колхозуудай физкультурна коллективүүдэй спортивна туйлалтанууд доодо хэмжээндэ байһаар. Хүнгэн атлетикэ, коньки, велосипеднэ спорт, футбол ба бусад элдэб янзын спортоор спортивно-техническэ үндэр амжалтанууд туйлагданагүй. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, аймагай физкультурна организацинууд аймцентртэхи мэргэжэлтэй бүлэг спортсменүүдэйнгээ дунда хүдэлмэри ябуулаад лэ, колхозуудай коллективүүдые мартажархина. Хүдөөгэй залуушуулһаа спортивна мэргэжэлтэд бэлэдхэгдэнэгүй, тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана.

Колхозуудта элдэб янзын спортивна мүрысөөнүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлээ хада физкультурнигууд мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлхэ, шэнэ амжалтануудые туйлаха юм. Теэд олон колхозуудай коллективүүдтэ спортивна мүрысөөнүүд хаа яа нэгэ үнгэргэгдэнэ. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, физкультура ба спортын аймагуудай комитедүүдэй болон «Колхозник» обществын Соведүүдэй хүтэлбэрилэгшэд үүсхэл эдэбхи гаргадаггүй байна.

«Колхозник» гэжэ һайндуранай спортивна обществые эмхидхэлэйнь талаар бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэ хэрэгтэ мэргэжэлтэй физкультурна кадрнуудые — коллективүүдэй Соведэй түрүүлэгшэнэрые, ниитын инструкторнуудые, элдэб янзын спортоор судьянуудые бэлэдхэлгэ үгаа ехэ удхашанартай. Гэбэшье, зарим аймагуудта мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ талаар өөдтэй юумэ хэгдэнэгүй. Мухаршэбэрэй аймагта ниитын инструкторнуудые бэлэдхэхэ түсэб миил 10 процент дүүргэгдээ. Түнхэнэй, Байкало-Кударын ба Прибайкальска аймагууд мүн лэ иимэ байдалтай.

Хүдөө нютагуудта спорт улам хүгжөөхын тула колхозуудта волейбольно, городки шэдэлгын, футбольно талмайнуудые түхеэрхэ хэрэгтэй. Зарим колхозууд эдээниие түхеэрдэггүй, энэ хэрэгтэ физкультурнигуудые болон олониитые элсүүлдэггүй байна. Энэ жэлэй апрель соо республикын Министрнүүдэй Совет колхозуудта спортивна барилгануудые түхеэрхэ гэжэ ажалшадай депутадуудай аймагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалһан байна. Мухаршэбэрэй, Кяхтын, Торинн ба бусад зарим аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудай ямаршье хэмжээ абаагүй дээрэһээнь олонхи колхозуудтань спортивна барилганууд хэгдээгүй.

«Колхозник» обществые саг болзор соонь мүнгэ зөөреэр хангалга шухала удхашанартай. Тус общество хадаа колхозуудһаа зөөреэр хангагдаха ёһотой. Теэд тус обществын юридическэ гэшүүн болоһон зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандана. Элдэб шалтагаан дурдаад, зарим колхозууд оролгынгоо ба гэшүүнэйнгээ түлбэриие саг болзор соонь түлэнэгүй. Иимэ байдалые саашадаа яажашье тэсэхын аргагүй. Ажалшадай депутадуудай зарим аймагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд энэ байдалые зайсуулхын тулада тусхай хэмжээ абанагүй. Кабанскын, Курумканай, Заиграйн, Тарбагатайн, Иволгын, Мухаршэбэрэй аймагуудай колхозууд нэгэшье түхэриг түлөөгүй байна.

Худалдаа наймаанай организацинууд хүдөө нютагуудай магазинуудта спортивна инвентарьнуудые үсөөнөөр абаашана. Волейбольно сеткэ, ядро, дискэ, копьё ба бусад хэрэгсэлнүүд хүдөөгэй магазинуудаар тон хомор. Легсбыдэй базада футболистнуудай үмдэхэ бутцанууд элбэгшье һаань, Бурмонкоопсоюз аймагуудта абаашуулжа шадаагүй байһаар. Бурмонкоопсоюзай хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгтэ анхаралаа табиха зэргэтэй.

Манай республика дотор спортые хүгжөөжэ, тэрээндэ үргэн олониитые хабаадуулха бүхы арга боломжо бии. Теэд энэ арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэжэ шаданагүйбди. «Колхозник» гэжэ һайндуранай спортивна обществые эмхидхэлэйнь талаар бэхижүүлхын тула мэргэжэлтэй кадрнуудые олоор бэлэдхэлгэ тон шухала. Сомоной Соведүүдэй дэргэдэ богонихон болзорой семинарнуудые үнгэргэжэ, һургуулинуудай физкультурын багшанарай болон физкультура ба спортын аймагай комитедүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй хүсөөр ниитын инструкторнуудые ба бусад мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Эдэ семинарнууд дээрэ элдэб янзын спортивна секцинүүдтэ һуралсалай хүдэлмэриие эмхидхэхэ дадал физкультурнигуудта олгохо угаа шухала.

Хүдөөгэй спортивна организацинуудай хүдэлмэридэ аймагуудай ба колхозуудай комсомольско организацинууд туһалха зэргэтэй. Тус организацинууд «Колхозник» обществодо залуушуулые олоор оруулха, тэдэниие физкультурна ба спортивна занятинуудта хабаадуулха, элдэб мүрысөөнүүдые эмхидхэлсэхэ зэргэтэй. Тэрэшэлэн хүдөөгэй спортивна обществонуудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ агрономуудые, зоотехнигүүдые, врачуудые, багшанарые болон бусад интеллигентнэрые эдэбхитэйгээр хабаадуулха хэрэгтэй.

Аймагай физкультура ба спортын комитет болон «Колхозник» обществын аймагай Соведүүд хүдөө нютагуудта спортые үргэнөөр хүгжөөхын тула элдэб янзын мүрысөөнүүдые үнгэргэжэ, ажалшадые олоор хабаадуулха ёһотой. Колхозууд, аймагууд хоорондын мүрысөөнүүдые футболоор, волейболоор ба бусад спортоор үнгэргэлгэ шухала. Тэрэшэлэн национальна спорт болохо бүхэ барилдаан, һур харбаан гэхэ мэтэ наадануудые колхозуудта эмхидхэхэ хэрэгтэй. Хүдөө нютагуудта хүнгэн атлетикые хүгжөөхэ үргэн арга боломжо бии. Урилдаан, утые ба үндэрые харайлгаар болон бусад спортоор мүрысөөнүүдые үнгэргэхэ хэрэгтэй. Тэрэшэлэн түрүү спортсменүүдые шэлэн оложо, республиканска мүрысөөнүүдтэ эльгээхэ шухала.

Хүүгэдэй зунай амаралтын үедэ пионерскэ лагерьнуудта болон амаралгын бусад газарнуудта физкультурна хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха хэрэгтэй. Мүн туристска ябалгануудые эмхидхэжэ, энэ хэрэгтэ һурагшадые ба пионернүүдые олоор хабаадуулга ехэ удхашанартай. Туристска ябалгашадай бэень хатуужадаг, спортивна мэргэжэл шадабаринь дээшэлдэг, республикынгаа үзэсхэлэн һайхан газарнуудые харадаг, элүүр энхээр ба сэнгэлиг хүхюунээр амардаг юм. Энэ шухала хэмжээ-ябуулгада физкультурна ба комсомольско организацинууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха зэргэтэй.

Дээрэ дурсагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые амжалтатайгаар үнгэргэжэ, хүдөөгэй арад зониие спортдо үргэнөөр хабаадуулха гэһэн хүндэтэй ба харюусалгатай зорилгонууд физкультурна организацинуудай урда табигдана. Энэ зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэнь тус организацинуудта колхозуудай партийна организацинууд, аймагуудай партийна ба советскэ органууд бодото туһаламжа үзүүлхэ бээ гэжэ найдагдана. Тиигэжэ манай республика дотор физкультура ба спортые үргэнөөр хүгжөөе.

М. Хабалов,
БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын хэрэгые эрхилхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июниин 14. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин часть-нууд Хитадай һайндуратантай нигта хани харилсаатай ябажа, бүхы фронтнууд дээрэ дайсанай шанга доботолгонуудые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохижо үргэлжэлһөөр гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Централна ба зүүн фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд хоёр үдэрэй турша дотор дайсанай 6 мянга гаран солдадууд ба офицернүүдые үгы хэһэн, ехэ калибрын 10 гаран ехэ буу, 13 танк усадхаһан, 2120 винтовко абаһан байна.

Американо-англичанска агрессорнуудай сэрэгүүд ба марионеточно лисынмановска сэрэгүүд ехэ гээлтэ хоролтодо оробошье, шэнэ резервнүүдые байлдаанда оруулжа, хойто зүг руу дабшахые һэдэжэ үргэлжэлһөөр.

Дайсанай самоледуудые ажаглан буудагшад июниин 14-дэ дайсанай 14 самолёдые унагааба.

Дүрбэн державануудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой даб дээрэхи зүблөөн

ПАРИЖ, июниин 13. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Мүнөөдэр дүрбэн державануудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонор 69-дэхи заседанидаа сугларба. Франциин түлөөлэгшэ Пароди түрүүлэгшээр һууба.

Атлантическа пакт «хамгаалгын», «амгалан» шэнжэ шанартай юм, тиимэһээ энэ пакт тухай асуудалые министрнүүдэй Советдэй зүблэхэ зүйлдэ табиха хэрэггүй гэжэ харуулхые оролдоһон баруун державануудай түлөөлэгшэдэй хэлэһэн үгые СССР-эй түлөөлэгшэ А. Громыко үсэгэлдэр шангаар шүүмжэлһэн байгаа. Үсэгэлдэрэй заседани дээрэ эгээн һүүлдэ СССР-эй түлөөлэгшэ үгэ хэлээ, чиин мүнөөдэрэй заседани дээрэ баруун державануудай делегацинууд зэлжээндээ үгэ хэлэхэ байбашье, тэдэнэй нэгэниншье үгэ абаагүй, дуугай һууха оролдобо. Түрүүлэгшээр һууһан Пароди заседаниие хаагаа.

Удаадахи заседани июниин 14-дэ болохо.

Ягаан ордон доторхи зүблөөн дээрэ министрнүүдэй Советдэй зүблэхэ зүйл тушаа хэлсээ туйлаха ябадалда һаад хэхэ тактикые баруун державануудай түлөөлэгшэдэй хэрэглэжэ байхадань, баруун державануудай правительствонуудай бии болгоһон сэрэгэй бэлэдхэлэй механизм бүрин ажаллана. Оборонодо элсүүлхэ американска управлениин хүтэлбэрилэгшэ Чарльз Вильсон гэгшын хэһэн нимэ мэдүүлгые «Се Матен-Ле Пэн» газетэ Вашингтонһоо дамжуулаа: «Франциие ба Англиие шэнээр зэбсэглэхэ программые шадаал һаа түргөөр ба эршэмтэйгээр бэелүүлжэ үргэлжэлхые США хүсэнэ».

Энээнтэй дашарамдуулан, канадска генеральна штабай начальник генерал Саймонс Лондон ошобо, тэндэ Саймонс «сэрэгэй шухала зүблөөнүүдые хэхэ юм. Ойрын үдэрнүүдтэ Саймонс Париж ерэжэ, генерал Эйзенхауэртэй уулзаха байна» гэжэ тус газетэ мэдээсэнэ.

«Монд» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Атлантическа пактда хабаадагша оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй ба оборонын министрнүүдэй зүблөөн июль һарада зарлагдахаар хараалагдана. Холбоото Штадуудай официальна дурадхалаар Грециие ба Турциие Хойто-атлантическа блогой составта оруулха арга болможо тухай ба «Атлантическа арми» гэдэгтэ Баруун Германиие хабаадуулха тухай хоёр асуудалые тус зүблөөн хаража үзэхэ байна.

СССР-тэ ба арадай демократиин оронуудта эсэргүү шэглүүлэгдэһэн Атлантическа пактын агрессивно шэнжэ шанарые харуулһан баримтануудай зариманиинь нэгэ үдэрэй турша дотор газетэнүүдһээ ингэжэ элирээ. Энэ пакт тухай ба США-гэй сэрэгэй базанууд тухай асуудалые министрнүүдэй Советдэй сесси дээрэ хаража үзэхэ ябадалые баруун державануудай правительствонуудай эрилдээр буруушаажа байһаниинь дэмы бэшэ юм. Тэдэнэр энэ асуудал зүбшөн хэлэлсэхээ айна, ушарынь Атлантическа пакт дээрэ үндэһэлэгдэһэн тэдэнэй политикын агрессивно шэнжэ шанар дахин элеэр харуулагдаха байгаа.

Ямаршье мэхэ гохын аргануудые баруун державануудай делегацинуудай хэрэглэжэ үргэлжэлһөөр байбашье, тэдэнэр СССР-эй ба баруун державануудай хоорондохи харилсаануудай муудаһанай гол шалтагааниинь болоһон Атлантическа пакт ба США-гэй сэрэгэй базанууд тухай асуудалые зүбшөн хэлсүүлхэгүй гэһэн бодото һанаашалгаяа дэлхэйн олониитэдэ далдалан нюужа шадахагүй.

Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министерствын хоёр сотруднигууд үгы болобо

ЛОНДОН, июниин 12. (ТАСС). Великобританиин гадаадын хэрэгүүдэй министерствын албата хоёр хүнүүдэй—министерствын американска таһагые даагша Дональд Маклин ба Вашингтондохи посольствын секретарь байһан аад, Англида амаралтаар ерэһэн Гай Бэрджесс гэгшэдэй үгы болоһон ябадалые англиска хэблэлдэ мүнөө тэдэнэй үдэрэй турша дотор тэмдэглэжэ байна. Энэ оной майн 15-да эдэ хоёр дипломадууд Франци мордожо, тэрэ үеһөө хойшо тэдэнэй тухай юушье соностоогүй.

Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор Англиин, Италиин, Франциин Швейцариин, Египедэй ба хэдэн бусад оронуудай полици үгы болоһон дипломадуудые бэдэрхэ ябадалда элсүүлэгдээ.

Маклинай ба Бэрджессэй үгы болоһон ябадалда ехэ анхарал хандуулагдана, жэшээлхэдэ июниин 11-дэ английскэ правительство энэ асуудалые заседани дээрээ зүбшэн хэлсэбэ, удаа тээнь гадаадын хэрэгүүдэй министр Моррисон общинануудай палатада энэ асуудалаар тусхай мэдүүлгэ хэбэ, тиихэдээ «Францидахи Сен-Малогой эрье дээрэ гараһанайнь һүүлээр, тэдэнэй (хоёр дипломадуудай—ред.) хаана байһан тухай баталгадаһан ямаршье информаци мүнөө хүрэтэр абтаагүй» гэжэ зааба.

Иранай дотоодын хэрэгүүдтэ англо-американска хамааралсалга тушаа

Иранай премьер-министр Мосаддык гэгшэ Трумэнэй бэшэгтэ харюу үгэбэ

ТЕГЕРАН, июниин 13. (ТАСС). США-гэй президент Трумэнэй бэшэгтэ Иранай премьер-министр Мосаддык гэгшын үгэһэн харюугай текст иранска газетэнүүдтэ толилогдоо. Иран дотор урдын англо-иранска нефтяной компаниин (АИНК) ябуулганууд тушаа дуаа гуталга олон жэлэй түүхэтэй юм, иранска арад угаа үгытэй ядуу байдалда ажаһуунa, дэлхэйн хоёрдохи дайнда хабаадаһан болобошье, Иран ямаршье туһаламжа абаагүй, «урдын АИНК-ын хомхой хобдог» байгаагүй һаа, Иран дайнай хойто тээ өөрөө хүл дээрээ бодожо шадаха байгаа гэжэ мэтын заабаринууд Мосаддыгай харюугай эхэнхи хубиинь болоно.

«Энэ компани манай олзо дохолуулые хизаарлаха зуураа, манай экономическа ехэ даралта хэжэ, АИНК-да бидэнэй ходоодо хандадаг ба тэрэнэй хэлэһэн юумые бүхыдэнь дүүргэдэг байхаар манай администрациие эмхигүй болгохо гэжэ ходоодо оролдодог байгаа».

Саашаа иранска премьер-министр болбол урдын АИНК-ын түлөөлэгшэдэй мэдээндэ хүргэгдэһэн ба национализацилга тухай хуулиие бэелүүлхэ хэмжээнүүд дүрбэн гол заабаринуудые дурдаба.

Урдын англо-иранска нефтяной компаниин хэрэгүүдые ба предприятинуудые дамжуулан үгэхэ, Ирантай тэрэнэй хэхэ тоосооһоонуудые гуримшуулха тушаа хэлэхэ зууража, Иранай премьер-министр «энэ хадаа Иранай дотоодын хэрэг мүн», иранска правительство энэ асуудал тушаа хэлсээнүүдые урдын АИНК-ын түлөөлэгшэдһөө ондоо хэнтэйшье хэхэгүй» гэжэ зааба.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй түрүү зэргэнүүдтэ

Шэнэ дай үүдхэгшэдтэ эсэргүү, эб найрамдалай түлөө хүдэлөөн арадай демократиин оронуудта үдэр бүри үргэдэжэ байна. Олон миллион ажалшад агууехэ табан державануудай хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табина, бата бэхи, удаан сагай эб найрамдал сахин хамгаалха найдабариие энэ Пактда харана.

Һаяхан Польско республикада эб найрамдалай национальна плебисцит боложо дүүрэбэ. Боготон бол сол 18 миллион гаран хүн түүхэтэ Хандалгада гараа табиа. Польско арад Германска милитаризмые һэргээхэ гэһэн империалистнуудай һэдэлгэнүүдтэ эсэргүү тэмсэхээр шиидэһэн тухайгаа мэдүүлһэн ба Эб найрамдалай Пакт баталуулхые нэгэн һаналаар эриһэн байна.

Арадай демократическа бусад оронуудташье гар табилга ехэ дэбжэлтэтэйгээр болохо байна. Албаниида 865 мянга гаран хүн, Болгарида ба Венгридэ—тус бүридөө 5,5 миллион гаран хүн, Румынида — 10 миллион хүн Хандалгада гараа табяа. Эб найрамдалай түлөө арадай голосовани Чехословакида амжалтатайгаар үнгэржэ байна. 10 үдэр соо 3,5 миллион гаран чехословацка граждан Хандалгада гараа табяа.

Социалистическэ шэнэ общество байгуулхын түлөө арадай демократиин оронуудай ажалшадай шэн зоригто тэмсэлынь эб найрамдал тээшэ тэдэнэй эрмэлзэлгын тодо гэршэнь мүн.

Үйлэдбэриин түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухай, ажалай түрүүшүүлэй гайхамшагта рекорднууд тухай, уралан нарижуулагшадай ба үйлэдбэриин новаторнуудай улам бүри ургажа байгаа хүдэлөөн тухай мэдээнүүд Польшын, Чехословакиин, Венгриин, Румыниин, Болгариин, Албаниин предприятинуудһаа ба шэнэ барилганууднаа абтана. Ажалай мүрысөөн үдэр бүри ургана, үргэдэнэ.

Ажалай угаа ехэ дэбжэлтын ашаар польско промышленность энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээнь үнгэрһэн жэлэй энэ кварталтай сасуулхада 26 процентээр ургаба. Һүүлэй үедэ гансахан металлургнууд 26 миллион злотых мүнгэнэй продукциие түсэбһөө гадуур бүтээн гаргажа, гүрэндөө үгөө.

Болгарида эб найрамдалай хүдэлөөн табанжэлэй түсэбые дүрбэн жэлдэ бэелүүлхын түлөө ажалшадай шэн зоригто тэмсэлтэй тааралдуулан ябуулагдана. Румынида олоһон предприятинуудай коллективууд «эб найрамдалай вахтада» жагсаад, һарынгаа түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэнэ. Чехословацка республикын зүүн зүгэй областьнуудта шэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилга Венгри ба Албани дотор ажалай угаа ехэ дэбжэлтээр тэмдэглэгдэнэ.

Хитадай арадай республикада Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табиха кампани үргэн далайсатай болсо. Мүнөө хүрэтэр 246.070.000 хүн, тайлбарилан хэлэхэдэ, хүн зоной хахадһаа үлүүнь Хандалгада гар табиһан байна. 247 миллион гаран хүн Япониие ремилитаризацилгада эсэргүү голосовалаа.

Корея дотор Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада 6 миллион шахуу хүн гар табиба. Американска агрессорнуудта эсэргүү баатарлиг тэмсэлдэнээ корейскэ арад эб найрамдал хамгаалха ниитэ хэрэгтэ ехээр туһалаа.

Советскэ Союзаар толгойлогдоһон эб найрамдалай түгэс хүсэтэ лагерьта нэгэдэһэн арадай демократиин оронуудай. Хитадай ба Кореяын ажалшад эб найрамдалай сахихын түлөө, арадуудай хоорондохи демократическа хани харилсаанай түлөө эсэтээ хүрэтэр тэмсэхээр эрид шиидэнхэй байна.

Реакци хожогоо

Италиин нютагай засагай органуудта ба Сицилиин областной Суглаанда һунгаһан һунгалтануудай дүнгүүд США-гэй зонхилхы ниюрнуудай ехэ дурагүйтэлгэ үүдхэбэ. Энэ ханамжагүй байдалай шалтагаануудые тайлбарилжа зуураа, «Нью-Йорк Таймс» газетэ ингэжэ бэшээ һэн:

«Коммунистнуудай ба зүүнэй социалистнуудай абаһан голосууд юу харуулнаб гэхэдэ, һүүлэй 3 жэлэй турша дотор Маршаллай түсэбөөр Холбоото Штадууд 1300 миллион доллар гаргашалһан болобошье, угаа олон итальянецууд өөһэдынгөө ажаһуудалые һайжаруулха замые зүүнэйхидэй программанууд соо харана».

Италидахи һунгуулиин тэмсэл хурса шэрүүн шэнжэтэй болоо. Демократическа хүсэнүүдэй диилдэхэ ябадал туйлахые эрмэлзэн, зонхилхы христианско-демократическа парти өөрыгөө тойруулан бүхы хархис лагериие нэгэдхэһэн ба правительственна аппарадые, католическа церковиие өөрынгөө туһада үргэнөөр хэрэглэһэн байна. Итальянска промышленнигүүд хархис партинуудай һунгуулиин кампаниие ехэ мүнгөөр хангаа. Шельбын полицейскэ аппарат демократическа кандидадуудай түлөө агитацида али болохоор һаад хэһэн байна. Һунгагшадые хашалха, худалдан абаха, хууран мэхэлхэ элдэб методүүд һунгалтануудай үедэ хэрэглэгдээ.

Эдэ хэмжээнүүдэй туһаламжатайгаар, хархис этэгээдүүдэй амжалтань һунгалтанууд дээрэ хангагдаха байха гэжэ итальянска реакци ба тэрэнэй американска эзэд найдаһан байна. Гэбэшье, энэнь буруу һүрэбэ. Коммунистическэ партиин, тэрэшэлэн Ненниин толгойлһон социалистическэ партиин нүлөө итальянска ажалшадай дунда улам ургаа гэжэ һунгалтанудай дүнгүүд тодорхойгоор харуулаа.

10 мянга гаран хүнтэй общинын бүхэндэ коммунистическэ партин, зүүнэй социалистнуудай партин ба тэдэнэй союзнигууд голосуудай 42,7 процентые, тайлбарилан хэлэхэдэ, урдын һунгалтануудай үедэ абаһанһаа нилээд олон голосуудые абаһан байна. Христианскэ демократнууд эдэ общинануудта голосуудай 38.7 процентые арай гэжэ абаба. Юрэнхы дээрээ итальянска зонхилхы парти майн 27-ной һунгалтануудай дээрэ 1 миллион гаран голос гээбэ.

Болонья, Савона, Пезаро, Мантуя ба Ровиго гэхэ мэтын Италиин томо городуудта, мүн олон зуугаад бусад жэжэ городуудта демократическа блогой партинууд муниципалитедүүдтэ олонхидгой болохо байна.

Сицилиин областной Суглаанда һунгаһан һунгалтануудай дүнгүүд итальянска реакциин найдабариие харюулаагүй. Коммунистнуудые, социалистнуудые ба тэдэнтэй дагагша зүүнэй элементнүүдые нэгэдүүлһэн арадай блок бүхы голосуудай 31 процентые абаһан байна, энэнь 1948 ондо байһанһаа 180 мянган голосоор үлүү юм. Христианскэ демократнууд 400 мянган голос гээбэ. Областной Суглаанда байха 90 һууринуудай 30 һууриинь арадай блок абаха гэжэ тухайлагдана.

Арадай блогой түлөө голосовалхадаа, итальянска үргэн арад олониитэ эб найрамдалай түлөө, сүлөөтэ ба бэеэ даанхай Италиин түлөө тэмсэхээр эрид шиидэнхэй байһанаа баталаа.

Германска демократическа республикада арадай асуулта болобо

Ремилитаризацилгада эсэргүү, 1951 ондо Германитай эбэй договор баталуулхын түлөө арадай асуулта Германска демократическа республикада ба Ехэ Берлинэй демократическа секторто болон дүүрэбэ. Немецкэ арад единодушна ба демократическа ба эб найрамдалай дуратай Германиин түлөө өөрынгөө һанаалтайгаар тэмсэхэ асуултын дүнгүүд тодорхойгоор харуулба.

Уридшалан абтаһан мэдээнэй ёһоор, голосой эрхэтэй 13.697.549 хүнүүдэй 13.... хүниинь арадай асуултада хабаадаа, энэнь 99.42 процент болоно. Зүб гэжэ мэдэрэгдэһэн 13.5... бюллетенүүдтэй 13.034.477 летеньнүүд «тиимэ» гэжэ харюулагдаба. Голосовалһан хүнүүдэй ёһоор 95,9 процентнь ремилитаризацилгада эсэргүү, 1951 ондо Германитай эбэй договор баталуулхын түлөө голосовалаа гэжэ энэ харуулна.

Ремилитаризацилгада эсэргүү арад олониитын түгэс хүсэтэй хүдэлөөнһөө айн сошоорһон баруун Германиие зонхилогшод Баруун Германида асуулта үнгэргэлгые хориһон байгаа. Баруун германска ремилитаризациие эсэргүүсэгшэ прогрессивнэ хэдэн организацинуудай ажал-ябуулгые хориһон байна. Гэбэшье, ремилитаризацилгада эсэргүү германска хүн зоной тэмсэл база соогоогүй, харин улам үргэжэ байна... лайсатай боложо байна. ... хэдэ, Рурска областиин предприятинууд дээрэ хүдэлмэрилэгшэд гаран процентнь ремилитаризацилгые буруушаажа голосовалаа. Баруун Берлиндэ һүүлэй үедэ асуулгадаһан хүнүүдэй 86... центнь ремилитаризацилгада эсэргүү голосовалба.

Ремилитаризацилгада немецкэ арадай хүдэлөөн американска империалистнуудые ехээр сошоорно. Баруун Германи руу американска сэрэгүүд дахин дахин эльгээгдэнэ. Потсдамска хэлсээе бүдүүлигээр эбдэжэ, американска ба англиин засагархид Баруун Германиие атомна энергиин ба реактивна физикын талаар шэнжэлгэ хэхэ ябадал зүбшөөрнэ, германска армиие түргөөр бии хэхэ гэжэ оролдоно.

Германска демократическа республикада хэгдэһэн арадай асуулта хадаа баруун германска хүн зониие зоригжуулагша болоо. Шэнэ дайнда Германиие татан оруулха гэһэн американска империалистнуудай гэмтэ түсэбүүдые эбдэхээр немецүүд эрид шиидэнхэй байна.

Д. Бо...

Харюусалгата редактор
Б. А. ОЧИРОВ

ГҮРЭНЭЙ ДОТООДЫН ШҮҮБЭРИТЭ 3 ПРОЦЕНТЫН УРЬҺАЛАМЖА

1951 оной майн 30-да Ереван городто болоһон шүүбэринүүдэй 21-дэхи тиражай

СПРАВОЧНА ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы гурбан разрядуудта серинүүд ба облигацинуудай иимэ номернуудта шүүбэринүүд буугаа гэбэл:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№
000492	16*)	5 000	020005	22*)	5 000	033350	1—50	400	051581	38*)	10 000	069847	21*)	5 000	088161	1—50
000881	50*)	5 000	020108	1—50	400	033646	09*)	5 000	052135	20*)	5 000	069886	28*)	5 000	088202	1—50
002533	06*)	10 000	020161	14*)	5 000	034395	1—50	400	053229	19*)	5 000	070660	22*)	5 000	088529	06*)
002585	32*)	5 000	021505	38*)	5 000	034396	15*)	10 000	053438	32*)	5 000	071124	50*)	5 000	089165	1—50
002590	1—50	400	021844	46*)	5 000	034609	1—50	1 000	056764	1—50	400	071326	45*)	5 000	090208	04*)
002858	1—50	1 000	022271	35*)	10 000	035479	1—50	400	058167	1—50	400	072510	09*)	5 000	092032	27*)
003123	1—50	400	023309	1—50	400	036225	43*)	10 000	059126	38*)	5 000	072829	42*)	5 000	092267	35*)
004296	22*)	5 000	023400	40*)	25 000	036540	23*)	10 000	059143	29*)	10 000	073301	35*)	5 000	092813	13*)
004749	44*)	5 000	023708	39*)	10 000	037351	02*)	5 000	059390	16*)	5 000	073440	1—50	400	092916	03*)
005175	45*)	5 000	024825	31*)	10 000	037451	49*)	25 000	059705	1—50	1 000	073462	1—50	400	093003	1—50
007018	14*)	5 000	026418	05*)	5 000	038659	1—50	1 000	060307	1—50	400	073625	49*)	10 000	093368	03*)
007115	1—50	400	026553	06*)	5 000	038724	43*)	5 000	060316	09*)	5 000	073635	1—50	1 000	093521	21*)
008143	37*)	5 000	027235	1—50	400	039993	27*)	5 000	060370	15*)	10 000	074390	24*)	25 000	094794	1—50
008930	20*)	10 000	028172	1—50	400	040695	44*)	5 000	060430	01*)	10 000	074415	1—50	1 000	094980	10*)
008963	15*)	5 000	028212	24*)	5 000	041524	1—50	400	060477	1—50	400	075114	18*)	5 000	095365	49*)
010438	05*)	5 000	028947	29*)	5 000	041971	1—50	400	061774	26*)	5 000	075370	1—50	400	095412	43*)
011825	19*)	10 000	029643	28*)	5 000	043197	19*)	5 000	062225	1—50	400	075777	1—50	400	096469	1—50
013440	42*)	5 000	029644	1—50	400	043267	11*)	25 000	062370	48*)	10 000	078177	1—50	400	096477	1—50
013471	40*)	5 000	029732	09*)	5 000	043728	33*)	10 000	062866	38*)	5 000	078579	04*)	10 000	097055	21*)
014840	1—50	400	029899	1—50	1 000	044429	1—50	400	063429	1—50	400	079340	1—50	1 000	097486	36*)
015833	07*)	5 000	030233	15*)	5 000	046329	12*)	5 000	063532	1—50	400	080399	49*)	10 000	098012	29*)
016078	10*)	5 000	030367	1—50	1 000	046618	33*)	5 000	063711	1—50	400	081237	1—50	400	098192	1—50
016285	1—50	400	030655	21*)	5 000	046702	32*)	5 000	064304	43*)	5 000	082892	1—50	400	098527	46*)
016944	49*)	5 000	031594	20*)	5 000	046877	09*)	5 000	064574	1—50	1 000	083246	1—50	400	099662	1—50
017111	06*)	5 000	031969	34*)	5 000	048138	1—50	1 000	064731	48*)	5 000	083600	41*)	5 000	099754	25*)
017334	46*)	5 000	032176	1—50	400	048141	1—50	400	065585	02*)	5 000	084199	1—50	1 000		
017917	10*)	50 000	032192	35*)	5 000	048714	35*)	5 000	067222	32*)	10 000	084585	1—50	1 000		
018504	13*)	5 000	032506	09*)	5 000	050836	13*)	10 000	068641	46*)	5 000	086007	15*)	25 000		
018671	07*)	5 000	032864	30*)	5 000	050869	25*)	5 000	068881	1—50	400	086878	1—50	1 000		

*) Энэ серийн облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта тус бүриин 400 түхэригэй шүүбэринүүд буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэгдэхэ Комиссиин Түрүүлэгшэ—Армянска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Л. А. СТЕПАНЯН

Комиссиин харюусалгата секретарь, финансова албанай советник Л. П. ВАСИЛЬЕВА

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного ... промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 16.

Н—03617. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000